

náš vidiek 2

HLASY A OHLASY SLOVENSKEHO VIDIEKA

Z obsahu:

> **Výročná členská schôdza OZ VIPA na Slovensku**

> **Pozvali nás do divadla**

> **Integrované materské centrá na vidieku**

Milí naši čitatelia,

OZ VIPA SR má za sebou významné zmeny. Každá organizácia sa plynutím času vyvíja a mení. Výnimkou nie je ani VIPA na Slovensku.

Hodnotenia organizácie od jej vzniku nám nastavili zrkadlo. Vonkajší audit vcelku uspokojivé. Vnútny audit zapôsobil ako práve vybuchnutá sopka na časť členov OZ VIPA. Naša matka Zem je jedinečná aj v tom, že každá sopka sa intenzívne vybúri a po čase

prestane chrliť lávu. A tak je to aj s nami ľuďmi. Vybuchujeme, chrlíme horúcu lávu, ktorá postupne chladne a život sa dostane do normálnych pokojných kolíj. A je to veľmi dobre, pretože nespokojnosť prináša pokrok. Keby sa ľudia s daným stavom uspokojili, tak ešte bývame v jaskyniach. Všetky zmeny nás posúvajú dopredu dobré aj tie iné. Naši vidiecky ľudia sú citliví a pozorne

POKRAČOVANIE NA STR. 3

DNI VIDIEKA V PARLAMENTE. NA FOTO: MÁRIA BEHANOVSKÁ, PREDSEDNIČKA VIPA, JÁN SLABÝ, PREDSEDA VÝBORU PRE PÔDOHOSPODÁRSTVO, ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A OCHRANU PRÍRODY, MIROSLAV JUREŇA – MINISTER PÔDOHOSPODÁRSTVA SR, ANNA BELOUSOVÁ, PODPREDSEDNIČKA SNR, TIBOR LEBOCKÝ, PODPREDSEDA VÝBORU, ČLENOVIA VÝBORU **FOTO: ARCHÍV VIPA**

VOKA

VIDIECKA ORGANIZÁCIA
PRE KOMUNITNÉ AKTIVITY

VIDIECKY
PARLAMENT
NA
SLOVENSKU

> **Ustanovujúca konferencia
Europea
Slovakia**

Úvodník

Editorial

2

VIPA

- Výročná členská schôdza OZ VIPA na Slovensku 4
- Volili sme po novom 5
- Členovia Predsedníctva OZ VIPA 6
- Príhovor k rokovaniu XVII. snemu Združenia miest a obcí Slovenska 10
- Banskobystrický vidiecky parlament po výročnej členskej schôdzi 11
- Výročná členská schôdza OZ Nitriansky vidiecky parlament v Jure nad Hronom 12
- Čo nového v OZ VIPA TN 13
- Dni vidieka v NR SR, 6. ročník 14

Téma

- Pozvali nás do divadla 15
- Z príhovoru kronikára Mgr. Ľubomír Kaľavský k 80. výročiu ochotníckeho divadla v Bijacovciach 17
- Ochotnícke divadlá na Spiši 18
- Divadielko na stračej nôžke 19

- Ochotnícke divadlo v Trstenom pri Hornáde 20

VOKA

- Krátko z VOKA 21
- Integrované materské centrá na vidieku 22
- Workshop o agroturistike v Rabčiciach 28
- Dobrý spôsob ako vzdelávať vidiecke ženy 30
- Ako som sa dostala k svojmu podnikaniu 32
- Ako sa čo najefektívnejšie dostať k cieľom malackí poslanci o strategickom plánovaní 33
- O krok bližšie ku klientovi 34
- Ustanovujúca konferencia Europea Slovakia 36
- Leader+ na Korzike 39
- Medio Guadalquivir – vidiek okolo Cordoby 41
- Mikroregión Požitavie –Širočina 43

Súťaž

- Vyhlasujeme 2. ročník súťaže O ľudoch s ľudmi – Cena za podporu miestnej demokracie 44

Milí naši čitatelia,

čas plynie veľmi rýchlo a my sme tu opäť s ďalším číslom nášho časopisu. Dočítate sa v ňom, aké aktivity naplňajú projekty VOKA, na čom práve pracujú regionálne štruktúry Vidieckeho parlamentu, čo je kde nové alebo zaujímavé, a tiež, že VOKA vyhlásila 2. ročník súťaže O ľuďoch s ľuďmi – Cena za podporu miestnej demokracie.

VIPA vám predstaví svoje nové predsedníctvo – ľudí ochotných ukrátiť sa o svoj voľný čas (alebo ukrátiť o seba rodinu, či priateľov) a venovať ho v prospech slovenského vidieka.

Mňa osobne veľmi zaujali príspevky Jely Tvrdonovej a Mišky Galvánkovej o skúsenostiach s Leadrom v Andalúzii a na Korzike. Miška v svojom príspevku okrem iného píše: „Ľudské zdroje sú najlepším a najdôležitejším zdrojom, aké územie má.“ Je to tak. Iba my sami môžeme rozhybať veci okolo nás.

Tak je to aj s ľuďmi, ktorí sa v mnohých obciach na Slovensku venujú miestnej kultúre. Témou tohto čísla je Ochotnícke divadlá na vidieku. Verím, že vás jednotlivé výpovede zaujmú natoľko, že nám napíšete práve o vašom ochotníckom súbore. Tejto téme chceme venovať aj nasledujúce číslo, ktoré dostanete po prázdninách. Čakáme od vás aj príspevky na tému Občianska participácia. V tom ďalšom bude témou Letná turistická sezóna na našom vidieku. Tešíme sa na vaše skúsenosti z pohľadu návštevníka, aj z pohľadu hostiteľa.

Ak máte práve zlý deň, prečítajte si Náš vidiek. Isto v ňom nájdete niečo, čo vás poteší. A ak máte všetky dni krásne, aj tak sa oplatí prečítať si ho.

Michaela Heretová

DOKONČENIE ZO STR. 1

sledujú zmeny okolo seba. Jedni nadávajú, druhí chvália, tretí krúčia hlavou a štvrtí si počkajú ako to dopadne.

Vidiek cíti malý záujem štátu o napĺňanie potrieb ľudí žijúcich na vidieku. Nezabúdajme, že na vidieku nás zatiaľ žije 48 % obyvateľov Slovenska. Aby sa toto číslo neznižovalo, je našou povinnosťou, prenášať požiadavky ľudí žijúcich na vidieku smerom k ministerstvám a vláde.

Spolupráca a partnerstvo sú pojmy, ktorým sa všetci ešte musíme učiť. Veľmi dobrou školou partnerstva a spolupráce sú prebiehajúce aktivity po jednotlivých regiónoch Slovenska – školenia o prístupe LEADER. Miestne akčné skupiny sú partnerstvá samosprávy, podnikateľov a občianskych združení – ľudí z tretieho sektora.

Informovanosť, marketing, komunikačná stratégia, manažment územia (obce, mikroregiónu), podpora inovačných podnikateľských aktivít (vrátane technológií), podpora služieb, vzdelávacie aktivity, podpora aktivít v oblasti kultúry, zvykov a tradícií, športu, vzdelávania, spoločenského využitia. Každý človek ktorému čo len trochu záleží na svojom okolí, na prostredí, v ktorom žije a chce niečo urobiť, sa môže realizovať v rôznych oblastiach, čo mu sily stačia. Práce na vidieku je veľmi veľa.

Mária Behanovská

„Neviem, či vôbec niekto môže s konečnou platnosťou vyhlásiť, čo je a čo nie je možné.“

(H. Fond)

Výročná členská schôdza OZ VIPA na Slovensku

4

Mária Behanovská

3. 4. 2007 sa konala v Banskej Bystrici Členská schôdza OZ VIPA SK, ktorá zhodnotila činnosť za rok 2006. Vzala na vedomie správy o činnosti, o hospodárení a o revízii a schválila rámcový plán a nový volebný poriadok.

Zvolené bolo nové predsedníctvo v zložení (podľa abecedy): Mária Behanovská, Ľubomír Falfan, Juraj Hlatký, Andrea Hradiská, Ján Hronský, Vlasta Körnerová, Jozef Liška, Janka Mikušáková, Jozef Šimeček, Lajos Tuba, Jela Tvrdonová, Helena Valentová, Adriana Verešpejová.

Predsedníctvo bolo zvolené už podľa nového volebného poriadku a nových stanov, prijatých Mimoriadnou členskou schôdzou dňa 13. 2. 2007, to znamená, že voliči sa rozhodovali na základe volebného programu, ktorý každý kandidát pred voľbou zverejnil.

Prvé zasadnutie novozvoleného predsedníctva OZ VIPA na Slovensku.

2. 5. 2007 sa konalo prvé zasadnutie nového predsedníctva. Konalo sa v Banskej Bystrici v priestoroch VÚC.

Predsedníctvo schvaľuje:

Výsledky volieb:

1. za predsedu združenia Máriu Behanovskú
2. za prvého podpredsedu Jelu Tvrdonovú
3. za druhého podpredsedu Ľubomíra Falfana
4. Odpoveď na list OZ BB VIPA v znení:
 - a. Členská schôdza sa uzniesla, že

Mimoriadna členská schôdza bola zvolaná podľa vtedy platných stanov a jej závery sú platné

- b. stanovy boli schválené a zaregistrované na ministerstve vnútra SR
- c. podľa súčasne platných stanov nie je možné automaticky preniesť členstvo z R-VIPA do OZ VIPA SK
- d. predsedníctvo sa zaväzuje, že na návrh OZ BB VIPA vytvorí pracovnú skupinu na riešenie členstva, vzťahov a zmlúv medzi R-VIPA a OZ VIPA SK

Zodpovedný: regionálny výbor

Termín: koniec roka 2007

Predsedníctvo konštituovalo:

1. Zahraničný výbor – predseda Jela Tvrdonová
2. Výbor pre vidiecky turizmus a cestovný ruch – predseda Juraj Hlatký
3. Mediálny výbor – predseda Adriana Verešpejová
4. Regionálny výbor – predseda Andrea Hradiská
5. Vzdelávací výbor – predseda Ľubomír Falfan

Činnosti fundraising a informovanie členskej základne vykonáva Mária Behanovská.

Predsedníctvo podporuje Vodnú paradigmu predkladanú MVO Ľudia a voda a bude ju šíriť vo svojej sieti a v zahraničných štruktúrach, ktorých je členom. Súčasne prijíma úlohu spoluorganizátora konferencie.

Predsedníctvo prerokovalo aktuálny stav plnenia Záverov zo 4. zasadnutia VIPA v Heľpe a uložilo všetkým výborom OZ VIPA SK, aby tieto závery zapracovali do svojich plánov práce.

Volili sme po novom

Laco Hudák

Zmena Stanov OZ VIPA SK prijatá Mimo-riadnou členskou schôdzou dňa 13. februára 2007 umožnila podstatným spôsobom zmeniť systém volieb do orgánov nášho Občianskeho združenia. Nový volebný poriadok schválený Členskou schôdzou dňa 3. apríla t. r. bol v ten istý deň aj prakticky vyskúšaný. Voľby prebehli úplne iným spôsobom, ako sme boli zvyknutí doposiaľ.

Každý kandidát odovzdal volebnej komisii „Prehlásenie kandidáta“, že sa zaväzuje dodržiavať stanovy a riadne plniť funkciu do ktorej bude zvolený. V tomto prehlásení predložil aj svoj volebný program t.j. uviedol svoj názor na hlavné úlohy VIPA v najbližšom období, a oboznámil členskú schôdzu s oblasťou práce, ktorú chce v Predsedníctve VIPA vykonávať. Súčasne uviedol aj podstatné údaje o svojej doterajšej praxi a kvalifikácii pre činnosť vo funkcii o ktorú sa uchádza.

Volebná komisia na základe týchto prehlásení vypracovala kandidátnu listinu, obsahujúcu podstatné časti „Prehlásení“ a rozdala ju všetkým oprávneným voličom. Voliči sa na základe charakteristík uvedených v kandidátnej listine a na základe osobného predstavenia kandidátov rozhodli, komu odovzdajú svoj hlas. Hlasovalo sa tajne, zakrúžkovaním čísiel, pod ktorými boli kandidáti uvedení v kandidátnej listine. Kandidátna listina bola súčasne aj hlasovacím lístkom, ktorý voliči vkladali do urny. Počas sčítavania hlasov vládlo napätie, či sa už v prvom kole dosiahne minimálny potrebný počet zvolených, t.j. či aspoň deväť kandidátov

získa hlasy od 50 % voličov. Podarilo sa. Druhé kolo sa nemuselo konať. Nadpolovičný počet hlasov získalo týchto 13 kandidátov, (podľa abecedy): Mária Behanovská, Ľubomír Falťan, Juraj Hlatký, Andrea Hradiská, Ján Hronský, Vlasta Körnerová, Jozef Liška, Janka Mikušáková, Jozef Šimeček, Lajos Tuba, Jela Tvrdoňová, Helena Valentová, Adriana Verešpejová, ktorí sa stali členmi nového predsedníctva.

Prednosťou nového systému volieb je jeho jednoduchosť ale najmä ich základný princíp, ktorý poníma kandidatúru ako záväzok k dobrovoľníckej práci vo zverenej funkcii a nielen k zastupovaniu určitej štruktúry v Predsedníctve. Okrem toho voľby boli aj demokratickejšie, lebo každý volič mal právo voliť ktoréhokoľvek kandidáta, bez obmedzení podľa zastupovaných štruktúr tzv. komôr. To vytvára dobré predpoklady pre úspešnejšiu prácu Predsedníctva v nasledujúcom funkčnom období.

VOĽBY PREBEHLI PODĽA NOVÉHO VOLEBNÉHO PORIADKU **FOTO: LACO HUDÁK**

Členovia Predsedníctva OZ VIPA

6

Mária Behanovská

Mám 48 rokov, žijem 14 rokov v malej koncovke dediny so 197 obyvateľmi.

Pracujem vo WAY INDUSTRY Krupina (odmŕňovacie komplety Božena) ako samostatná technická pracovníčka.

Aktívne pracujem v treťom sektore od roku 2001. Založila som občianske združenie „Nádej v Uňatine“. Angažujem sa v predsedníctve MR Krupinská planina, Partnerstve soc. inklúzie VK a KA.

V roku 2002 sa prvýkrát v SR konala súťaž Vidiecka líderka, v ktorej som bola vyhlásená za Líderku roka 2002.

2003 – 2006 členka predsedníctva VIPA SK
2006 – 2007 predsedníčka OZ VIPA na Slovensku

2004 – 2006 členka predsedníctva BB VIPA kurzy: „Projektový manažér“, „Facilitátor“, „Podnikanie na vidieku“

Svoj život si neviem predstaviť bez ľudí a práce pre ľudí.

Jela Tvrdoňová

Narodila sa 19. 6. 1958 v Trenčianskych Tepliciach, v roku 1973 skočila Gymnázium Jurija Gagarina v Trenčíne a v roku 1982 Vysokú školu poľnohospodársku v Nitre. Od roku 1991 pôsobí v oblasti rozvoja vidieka – najskôr prostredníctvom Agroinštitútu Nitra a v rokoch 1995 – 2004 ako riaditeľka národnej Agentúry pre rozvoj vidieka v Nitre, ktorú pomáhala zakladať a vytvárať. Od roku 2004 je konzultantkou pre rozvoj vidieka a riaditeľkou VOKA Banská Bystrica – mimovládnej organizácie podporujúcej komunitný a ekonomický rozvoj na vidieku.

Od roku 1998 pomáhala formovať OZ Vidiecky Parlament SR, v ktorom dodnes aktívne pôsobí ako členka Predsedníctva, kde vedie výbor pre zahraničné záležitosti. Je aktívna vo viacerých medzinárodných organizáciách ako PREPARE, European Rural Allinace – ERA, EÚ, FAO, UNDP, Svetová Banka a v súčasnosti pôsobí ako medzinárodný konzultant pre prístup EÚ Leader v nových členských krajinách a nových susediacich krajinách EÚ.

Helena Valentová

Narodila som sa v obci Jur nad Hronom. Mám 53 rokov, dve dospelé dcéry a som vydatá. Stále bývam vo svojej rodnej obci, kde som už vyše 12 rokov starostkou obce. Moje pôvodné povolanie je vychovávateľka.

Členkou VIPA som už od r. 2000 a som zakladateľkou a predsedníčkou OZ Nitriansky Vidiecky parlament.

Absolvovaním kurzu Manažérske zručnosti ženy v politike, získaním certifikátu cez PHARE SPP prioritá B pilotný projekt pre rozvoj vidieka som sa snažila získať zručnosti, ktoré využívam pri písaní a realizácii projektov pre obec, Mikrozdruženie ZVT-Hron, občianske združenia v našom regióne aj vo Vidieckom parlamente.

V roku 2003 som sa stala „Líderkou roka“ v súťaži, ktorú každoročne vyhlasuje VOKA.

Adriana Verešpejová

Som Košičanka, aj keď už siedmy rok žijem a pracujem v Bratislave. Vo Vidieckom parlamente zastupujem Zväz poľnohospodárskych družstiev a obchodných spoločností SR. V Predsedníctve OZ VIPA pracujem piaty rok. Po skončení Univerzity veterinárskeho lekárstva v Košiciach ma osud zavial do regionálnych novín, neskôr som pôsobila aj celoslovenských novinách. Tam ma oslovili zo Zväzu poľnohospodárskych družstiev, kde pôsobím ako zástupkyňa riaditeľa. Vzhľadom

na moje skúsenosti s médiami moje aktivity vo VIPA budú zamerané na usmerňovanie mediálnej politiky vo VIPA, ako aj konkrétna pomoc pri realizácii mediálnych aktivít a taktiež pri advokačných aktivitách.

Andrea Hradiská

Popri štúdiu na Univerzite Mateja Bela, odbor: ekonómia a riadenie podniku, som pôsobila jedno desaťročie ako učiteľ odborných ekonomických predmetov. Následne som vyštudovala odbor na Technickej univerzite, ekonomickej fakulte v Košiciach, ktorý nesie názov FBI, t. j. Financie, bankovníctvo, investovanie. Skúsenosti z pôsobenia pred katedrou som uplatnila v organizácii pod názvom Centrum prvého kontaktu Levoča ako jej štatutárny zástupca, kde pôsobím už štvrtý rok. Organizácia sa zameriava na informovanosť a odbornú podporu v oblasti poradenstva malých a stredných podnikateľov, ale naša činnosť sa

orientuje aj na regionálny rozvoj vidieka, najmä odvtedy, čo sme boli zapojení do technickej pomoci SAPARD pre program LEADER. V súčasnosti máme pod patronátom mikroregióny na území prešovského kraja s našim najintenzívnejším pôsobením v regióne Spiš. Svoj čas v súkromí venujem manželovi a synovi, ak nepočítam korytnačku, mačku a rybičky.

Juraj Hlatký

Narodený 18. októbra 1960 v Novom meste nad Váhom v súčasnosti pôsobím ako predseda celoslovenskej organizácie Slovenský cykloklub a člen združenia Matúšovo kráľovstvo. Od osemnástich rokov pôsobím vo verejnom sektore. Najprv ako člen, neskôr predseda okresnej Rady KST v Trenčíne, od roku 1994 ako predseda organizácie Slovenský cykloklub, ktorá má na celom Slovensku v správe asi 6 500 km cyklotrás. Autor systému značenia cykloturistických trás

NOVÉ PREDSEDNÍCTVO VIPA
FOTO: ARCHÍV VIPA

na Slovensku v súlade s STN Cykloturistické značenie 01 8028, akreditáciou MŠ SR – Znač-kár cykloturistických trás. Autor myšlienky vytvorenia Matúšovho kráľovstva, spoločného produktu cestovného ruchu, založeného na putovaní po hradoch a zámkov, rozšírenej na tématicky zameranú Hradnú cestu. V súčasnosti majiteľ firmy, ktorá okrem iného, na Slovensku buduje unikátny Park miniatúr hradov a zámkov v obci Podolie.

Asi 12 rokov sa profesionálne venujem spracovaniu a manažovaniu projektov z predvstupových, neskôr štrukturálnych fondov. Mám za sebou úspešne zrealizovaných vyše 30 projektov z domácich aj zahraničných zdrojov, okrem iných, aj dvoch „Hard projektov Phare“. Dlhodobo spolupracujem so zástupcami verejného a súkromného sektora v regióne aj na celom Slovensku.

V rámci VIPA by som sa chcel venovať problematike agroturistiky a vidieckeho turizmu, zúročiť dlhoročné skúsenosti z pôsobenia v tejto oblasti.

Lajos Tuba

Vedím organizáciu Fórum centrum pre regionálny rozvoj v Šamoríne. V regionálnom rozvoji pracujem od roku 1998 a to predovšetkým v programoch partnerskej spolupráce od miestnej úrovne až po medzinárodnú. Pôsobím hlavne v okresoch Dunajská Streda a Galanta, venujem sa cezhraničnej spolupráci. V rámci organizácie CELODIN sa snažíme o výmenu skúseností miestneho rozvoja v štátoch Strednej Európy.

Ľubomír Faltan

Narodený 7. 2. 1947 v Bratislave, kde aj býva. Profesiou urbanistický sociológ, zaoberá sa problematikou sídelných štruktúr (mesto, dedina), regionálnym rozvojom, otázkami cezhraničnej spolupráce, lokálnou demokraciou. Do roku 2005 riaditeľ Sociologického ústavu SAV, v súčasnosti vedecký sekretár SAV. Okrem funkcií v rôznych grémiách SAV, je predsedom Národného komitétu UNESCO – Program MOST (Management of Social Transformation) a členom Predsedníctva Slovenskej

FOTO: ARCHÍV VIPA

komisie pre spoluprácu s UNESCO. Je členom Vedeckej poradnej rady (Scientific Advisory Board) pri Európskej sociálnej sonde (European Social Survey), ktorá je súčasťou Európskej vedeckej nadácie (European Scientific Foundation). Vyučuje základy sociológie na Fakulte sociálnych a ekonomických vied Univerzity Jána Amosa Komenského v Bratislave a je aj členom Vedeckej rady fakulty.

Jozef Líška

Je členom OZ VIPA od jeho založenia, súčasne je aj členom občianskeho združenia Vidiecky parlament Banskobystrického kraja, v ktorom je členom Revíznej komisie. Jozef Líška je starostom obce Veľká Ves od roku 1996 a rovnako pôsobí ako predseda aj v občianskom združení Veľkoveské združenie. V Predsedníctve OZ VIPA SK je novou posilou.

Vlasta Körnerová

Narodila sa v roku 1955. Vyrastala v Tekove, na Orave a v Bratislave, žije na Liptove. Učarovali jej hory a lúky, rieky a divá príroda Tatier. K šľastiu potrebuje dobré a jasné vzťahy. Má skvelú rodinu, o ktorú sa vždy môže oprieť. Rada vedie tímy a koordinuje projekty, neznáša prázdne reči. Riaditeľka neziskovej organizácie A-projekt v Liptovskom Hrádku.

Jozef Šimeček.

Malý, tučný, fúzatý, do vidieka zažratý!

Na svete od 7. 5. 1958, vo VIPA skoro od začiatku – prvé predsedníctvo, prví facilitátori, profesne niečo okolo cestovného ruchu, kraj bratislavský, vínko modranské, úsmev a humor svojský, skoro vyhlásený za maskota a zabávača VIPA, keď ale treba, vie aj pracovať.

Janka Mikušáková

Narodila som sa a žijem v Martine. Som vydáta, matka 2,5 ročných dvojčiek.

Pôvodným povolanim som agronómka, po ukončení štúdia som 7 rokov pôsobila v tejto profesii, problematika vidieka mi bola vždy blízka. Môj záujem o vidiecky rozvoj postupne narasta – absolvovala som odborné školenia na Agroinštitúte, neskôr v ARVI a svoje poznatky som využívala pri mobilizácii kapacít v mikroregióne Veľká Fatra, ktorý sme v roku 1993 založili. Moje pôsobenie vo VIPA je o potrebe stretávať sa s ľuďmi mojej krvnej skupiny a hlavne o získavaní nových informácií, ktoré je možné uplatňovať v rozvoji vidieka, či už na lokálnej alebo regionálnej úrovni. Mojim terajším povolaním je manažment cestovného ruchu. Čomu chcem venovať v živote najviac času: rodine, práci a priateľom – s tým sú spojené aj moje záľuby. Zvláštne znamenie: Mám rada okolo seba ľudí a stane sa, že narazím aj na nesprávnych, ale väčšinou viem ľudí celkom presne odhadnúť.

Prihovor k rokovaniu XVII. snemu Združenia miest a obcí Slovenska

... 10

Milé dámy, vážení páni,
na úvod mi dovoľte pozdraviť a poďakovať sa
za možnosť vystúpiť na rokovaní snemu.

Dovoľte, aby som vyjadrila ocenenie výsled-
kov vašej práce pre rozvoj slovenského vi-
dieka. Kvalita a životaschopnosť samospravy
nie je len zárukou demokracie ale aj motorom
rozvoja.

Poslaním VIPA SR je zvyšovanie kvality života
na vidieku - je nám všetkým jasné, že samo to
nepríde. Pasívnym čakaním sa nič nevyrieši
- dotácie, granty a podpory môžu len pomôcť,
ale hlavne sa musíme spoliehať na vlastné sily.

Preto VIPA SR hovorí o endogénnom rozvoji,
t.j. o využívaní vlastných zdrojov: prírodných,
materiálnych, finančných, ale hlavne ľudských.
Ľudské zdroje pre vidiecky rozvoj pozostávajú
z troch skupín, z ktorých sa vytvárajú MAS pre
prístup LEADER: podnikatelia, samospráva a
občiansky sektor. Samospráva je v dobrých
rukách - vašich. Preto je najvlastnejším záuj-
mom VIPA všestranne vás podporovať. Je to
silná motivácia pre našu vzájomnú spoluprácu.
V minulosti sme urobili niekoľko chýb. Nedarilo
sa nám dosiahnuť vzájomne pochopenie.
Nevedeli sme prekonať neopodstatnené oba-
vy zo vzájomnej konkurencie. Ale našťastie
komunikačné problémy sa netýkajú podstaty
- preto sa dajú ľahko odstrániť. To ma naplňuje
optimizmom pri predstavách o budúcej spolu-
práci ZMOS a VIPA SR. Prajem nám všetkým
mnoho zdravia a spokojnosti pri našej spoloč-
nej práci. Ďakujem.

*Mária Behanovská, predsedníčka VIPA na
Slovensku*

ZĽAVA: MÁRIA BEHANOVSKÁ, PREDSEDNÍČKA
VIPA, ING. ARCH. ANNA KRŠÁKOVÁ, RIADITEĽKA
SAŽP V BANSKEJ BYSTRICI
FOTO: ARCHÍV VIPA

Banskobystrický vidiecky parlament po výročnej členskej schôdzi

Výročná členská schôdza OZ BB VIPA sa konala dňa 22. marca 2007 na Teplom vrchu v zariadení SAŽP Drienok. VČS sa zúčastnilo 35 členov s hlasovacím právom z celkového počtu 63 členov. Členská schôdza zvolila na nasledujúce 4 roky novú Regionálnu radu a Revíznú komisiu.

Regionálna rada (RR BB VIPA) má sedem členov a je výkonným orgánom OZ BB VIPA:

Martina Pavlovkinová – predsedníčka, štatutár OZ BB VIPA, VR Novohrad
tel: 047/483 08 64, 0903 138 051,
0915 872 042, e-mail: zarkon@slovanet.sk

Janka Bačíková, VR Tekov-Hont
tel: 045/672 62 43, 0908 930 298,
0911 482 206, e-mail: juznesitno@stonline.sk

Elena Jankovičová, VR Horný Hron
tel: 045/545 76 92, 0904 101 012, e-mail: ela@cyklo.sk

Iveta Kavčáková,
tel: 048/437 41 82, 0905 234 256, e-mail: ikavcak@sazp.sk

Elena Kubaliaková, VR Gemer-Malohont
tel: 047/569 55 33, 0905 715 814, e-mail: ozveny@ozveny.sk

Igor Pašmík
tel: 0903 556 326, e-mail: pasmik@stonline.sk

Peter Rusnák – podpredseda OZ BB VIPA, riaditeľ SeDeM, n. o.
tel: 048/416 40 73, 0905 434 102, e-mail: rusnakbb@naex.sk

Revízná komisia je kontrolným orgánom BB VIPA a tvoria ju:

Jozef Liška, predseda, tel: 047/439 09 22, 0903 506 559, e-mail: velkaves@stonline.sk

Elena Buksová, člen, tel: 048/430 63 15, 0907 381 037, e-mail: elena.buksova@bbk.vs.sk

Činnosť a aktivity OZ BB VIPA sú organizované po 4 vidieckych regiónoch (VR) – **Horný Hron, Tekov-Hont, Novohrad a Gemer-Malohont**. Prácu vo vidieckych regiónoch organizujú a koordinujú **Impulzné centrá rozvoja vidieka (ICRV)**, zriadené BB VIPA v spolupráci s mikroregiónmi a komunikačnými a informačnými centrami v danom vidieckom regióne.

Vyberáme najdôležitejšie informácie z Uznesenia VČS/Členská schôdza uložila Regionálnej Rade a Regionálnym výborom najmä:

- prerokovať s BBSK spoluprácu na realizácii Akčného plánu rozvoja vidieka BBSK a Akčného plánu rozvoja vidieckeho cestovného ruchu na rok 2007,
- dopracovať plán činnosti a rozpočet na rok 2007 podľa výsledkov rokovaní s BB SK a pripomienok členov vznesených na členskej schôdzi,
- aktívne sa zapojiť do prípravy a PHSKR BBSK,
- zabezpečiť vzdelávanie a prípravu odborníkov pre Miestne akčné skupiny v súčinnosti so SeDeM, n. o.,
- hľadať možnosti zlepšenia komunikácie vo vnútri organizácie,
- zabezpečiť vzdelávanie a prípravu odborníkov pre Miestne akčné skupiny,
- hľadať zdroje, partnerov a podporu na realizáciu aktivít Akčného plánu rozvoja vidieka, Akčného plánu rozvoja VCR a plánu činnosti OZ BB VIPA a na inštitucionálne posilnenie organizácie v zmysle požiadaviek členov,
- zriaďiť e-mailovú konferenciu pre členov OZ BB VIPA,
- prehlbovať spoluprácu s BBSK a usilovať o zlepšenie vzájomnej komunikácie v prospech rozvoja vidieka.

Spracovala Martina Pavlovkinová

Výročná členská schôdza OZ Nitriansky vidiecky parlament v Jure nad Hronom

OZ NR VIPA vznikla v r. 2004. Členovia sa stretli v pondelok 26.3.2007 v Kultúrnom dome v Jure nad Hronom, aby zhodnotili svoje doterajšie aktivity a schválili plán práce na rok 2007.

Práca členov bola zameraná na prípravu mikroregiónov pre integrovaný rozvoj vidieka a na rozvíjanie spolupráce s odbornými inštitúciami a VÚC Nitra.

NR VIPA v spolupráci s VÚC Nitra realizovala projekt, pod názvom „Stratégie rozvoja vidieka a príprava miestnych a odborných kapacít prístupom Leader.“ Experti a manažéri pracovali v piatich mikroregiónoch: Regionálne združenie miest a obcí Tekov v okrese Levice, Mikroregión Požitavie-Širočina v okrese Zlaté Moravce, Mikroregión Via Romanum v okrese Šaľa, Združenie obcí Termál v okrese Nové Zámky, Združenie mikroregiónu Svornosť a SOTDUM v okrese Topoľčany. Výstupom projektu bolo 5 strategických dokumentov zahŕňajúcich komplexné analýzy uvedených území vrátane stanovenia cieľov a priorít.

Pani. Ing. J. Tvrdoňová a pani. Ing. B. Gerhátová formou verejných prezentácií na zasadnutiach Združení miest a obcí Hontiansko-Poipelského regiónu, Komisii Regionálneho rozvoja VÚC Nitra, informovali o možnostiach rozvoja vidieka z Programu rozvoja vidieka na roky 2007 – 2013.

Úloha rozvíjania spolupráce s odbornými inštitúciami a VÚC bola splnená. V rámci priority č. 2 v roku 2006 bol Nitriansky Vidiecky parlament partnerom VÚC Nitra „Rozvojový plán NUTS II. Slovensko 2007 – 2013“. Spolupráca konkrétne prebiehala na báze práce zástupcu NR VIPA, Ing. B. Gerhátovej v pracovnej skupine Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka. Ďalšou aktivitou, v tejto oblasti, bolo zapojenie sa do projektu „Trvaloudržateľný rozvoj slovenského vidieka – chránime a rozvíjame dedičstvo vidieka“ a „Dni vidieka v NR SR“, ktorý realizoval Vidiecky parlament. Konkrétne NR VIPA zabezpečovala kultúrny program prezentáciou regiónu Tekov, prostredníctvom folkrórnej skupiny Vatra z Tlmáča a speváckeho súboru z Čajkova. NR VIPA prispela dvomi článkami do časopisu „Náš vidiek“ a jedným do okresného týždenníka Prima noviny – Levice.

Členská schôdza a po nej zasadnutie Rady NR VIPA si zvolila členov rady, ktorí budú pracovať v zložení: Helena Valentová, predsedníčka, Ing. Rozália Szalay, podpredsedníčka, Ing. Barbora Gerhátová, Ing. Marián Chrenko, Eduard Kajaba. Na rokovaní bola zvolená aj revízná komisia, schválený rozpočet a plán činnosti na rok 2007. Priority zostávajú, ale ich realizácia bude obohatená o nové aktivity.

Helena Valentová, predsedníčka NR VIPA

Čo nového v OZ VIPA TN

Na prelome rokov 2006 – 2007 sa naša organizácia venovala predovšetkým práci v obciach v príprave samospráv i občanov na implementáciu NSP RV na roky 2007 - 2013. Uskutočnili sme viac ako 100 stretnutí v obciach tak so zastupiteľstvami ako i s občanmi. Pomáhali sme pri tvorbe plánovacích dokumentov i príprave na tvorbu MAS pre LEADER. Myslím že sa nám podarilo urobiť kus osvetovej práce medzi občanmi a trúfam si povedať že dnes v TSK väčšina obcí vie o čom sa hovorí keď spomenieme LEADER alebo Národný strategický plán rozvoja vidieka. Zistili sme pri tejto práci, že snáď najviac chýba ľuďom komunikácia. Nestretávajú sa, mizne klubová či spolková činnosť v obciach a veľmi často, okrem dôchodcov a futbalistov, sa v obciach nikto neorganizuje. Pri stretnutiach v obciach sa zameriavame hlavne na plánovanie zdola, dá sa povedať že oprašujeme Projekt načúvania (@ VOKA), aby sme sa pýtali ľudí, ako si predstavujú svoju obec v budúcnosti. Myslím, že v mnohých obciach sa občania pridávajú a tak sa nám darí, že znova komunikujú a zúčastňujú sa na riadení vecí verejných. Teraz sa chystáme spolu s VÚC pracovať s obcami mimo pólov rastu, teda s najmenšími obcami v TSK. Chceme aby i tieto obce boli zaradené do rozvoja regiónu a aby kvalita života v týchto obciach rástla. Môžeme povedať že táto práca sa nám darí i preto, že sa dobre rozvinula spolupráca s R ZMOS. Čo nám umožnilo dobré organizačné podmienky pre túto činnosť. Treba povedať že najlepšie sa nám spolupracuje so R ZMOS-om Partizánske a výsledky v tomto regióne tomu zodpovedajú.

Na podnet poslancov VÚC a OZ VIPA TN vznikla i komisia na prípravu vidieka pri VÚC čo považujeme za významný úspech našej

spolupráce s VÚC. Táto komisia a s ňou Trenčiansky vidiek dostali k dispozícii 3. mil. Sk na prípravu vidieka TSK na implementáciu programov pre vidiek.

Naďalej sa snažíme šíriť dobré meno našej organizácie a zviditeľňovať potenciál vidieka. Tak i tento rok už po tretí raz organizujeme dni vidieka v krajskom meste. Bude to týždeň aktivít OZ VIPA TN a mikroregiónov v meste Trenčíne. Otvorenie bude 22.5.2007 v metodickom centre SA (ODA) slávnostnou vernisážou výstav „Vidiek očami detí“ a „Rozvíjame vidiek“. 24. 5. 2007 sa uskutoční prebiehať konferencia pod totožným názvom „Rozvíjame vidiek“ a 26. 5. 2007 o 15.00 bude na Mierovom námestí v Trenčíne veľká vidiecka veselica. Týmto podujatím sa snažíme ukázať občanom krajského mesta a Orgánom samospráv Trenčína a TSK potenciál ale i potreby vidieka a chceme ponúknuť občanom krajského mesta krásy nášho kraja. V neposlednom rade chceme popularizovať OZ VIPA a jeho prácu v prospech celej spoločnosti.

Toto sú aktivity, z ktorých máme radosť a prispievajú k porozumeniu a spolupráci. Cítíme však i problémy, ktoré nás trápia. Chceli by sme zlepšiť svoju vnútornú štruktúru aktivizovať členskú základňu OZ VIPA TN (i keď posledné dianie vo VIPA SK tomu neprispieva) tak aby sme neboli organizáciou niekoľkých ľudí ale akčnou a flexibilnou organizáciou, ktorá bude v budúcich rokoch schopná pomáhať vidieku v TSK zvyšovať kvalitu života jeho obyvateľov. Osobne mi je ľúto že nefunguje komora (alebo čosi iné) regiónov málo spolupracujeme a nevieme o svojich problémoch a potrebách. Konferencia odumiera informačné kanály nefungujú. Možno sa vám tento záver zdá provokačný a musím povedať, že je to môj úmysel.

Dušan Mitický, predseda OZ VIPA TN

Dni vidieka v NR SR, 6. ročník

14

Vo výstavných priestoroch NR SR v Bratislave sa konal VI. ročník Dni vidieka. Slávnostné otvorenie podujatia spojené s vernisážou výstavy sa uskutočnilo vo štvrtok 17. mája o 12.00 hodine na Západnej terase Bratislavského hradu.

Mottom tohto ročníka bolo **Rovnosť príležitostí**. Podujatie organizuje pravidelne OZ Vidiecky parlament na Slovensku v spolupráci s kanceláriou Národnej rady Slovenskej republiky a Výborom NR SR pre pôdohospodárstvo, životné prostredie a ochranu prírody a svojimi partnermi – celoslovenskými zväzmi a združeniami pôsobiacimi na vidieku.

Podujatie otvorili: podpredsedníčka NR SR A. Belousovová., minister pôdohospodárstva SR M. Jureňa, predseda spomínaného výboru NR J. Slabý. OZ VIPA SR sa prihovorila jeho predsedníčka Mária Behanovská. Tohto podujatia sa zúčastnili desiatky poslancov NR, VIPA na Slovensku, R-VIPA, zástupcovia médií.

Vidiek reprezentoval súbor Javorina z Torysiak (Spiš) a Krnčianka z obce Krnča (Nitra). Popri vystúpení súborov sa konala ochutnávka vín, pálenky a typických jedál z obcí Raslavice (Šariš) a Dubrava (Spiš). Žiaci SOU Majstra Pavla v Levoči ponúkli vlastnoručne vyrobené suché koláčiky. Zo Bzovickej pekárne (Hont) zas cesnakové lepne. Ekotrend ponúkal svoje bioprodukty a biopotraviny.

Centrum prvého kontaktu Levoča (Ing. Andrea Hradiská) v spolupráci s MVO Ľudia a voda Košice (Ing. Ján Maxi Hronský) pripravili za Vidiecky parlament Východ výstavu, kde jej dominantnou súčasťou bola prezentácia Spi-

ša, ale do Bratislavy sme tiež priniesli kúsok Šariša a Abova.

Východné Slovensko sa v rámci Dni vidieka predstavilo vôbec po prvýkrát. Chceli sme poukázať nielen na prírodný, historicko-kultúrny potenciál, ako aj na umeleckú zručnosť ľudí žijúcich na vidieku východného Slovenska, ale tiež na problémy, ktoré sa výraznejšie prejavujú na východnom Slovensku, práve preto, že tu nie je dobudovaná technická infraštruktúra, ktorá nedovolí prílev nových investícií, že sa tu nachádza vysoká koncentrácia obyvateľov, ktorí žijú na hranici biedy, že je tu vysoká koncentrácia etnických menšín a podobne. Tento zaujímavý pohľad vám podrobnejšie priblížime v budúcom čísle.

Na paneloch sa tiež prezentovali: VIPA na Slovensku; R-VIPA – Východ, Žilina, Trenčín, Banská Bystrica, Nitra; SAŽP – súťaž Dedina roka; Stredná záhradnícka škola Piešťany; Ekotrend Slovakia – Zväz ekologického poľnohospodárstva; Združenie vlastníkov pôdy a agropodnikateľov Slovenska; Zväz poľnohospodárskych družstiev a obchodných spoločností. Časť výstavy bola venovaná aj handikepovaným: Praktické ukážky z dielne žiakov zapožičala škola SOU Majstra Pavla v Levoči. Prezentovala výrobkami zručnosť žiakov, ktorí by mali dostať šancu zarobiť si v prostredí, v ktorom žijú a vyrastajú.

Všetkým, ktorí sa zaslúžili o perfektne pripravený VI. ročník Dni vidieka v NR akýmkoľvek spôsobom, chcem úprimne poďakovať. Za čas, námahu a vlastné finančné i naturálne prostriedky vložené do tohto podujatia.

S úctou v mene predsedníctva VIPA na Slovensku

Mária Behanovská, predsedníčka

Pozvali nás do divadla

*Na túto premiéru som sa veľmi tešila. Veď ochotníci z Polomky už dávno, okrem autentického folklóru, nenacvičovali divadelnú inscenáciu. V piatok 20. apríla sa predstavili s veselohrou z dedinského života *Deti jedného otca* od Františka Cimlera v réžijnom prevedení Marty Pisárovej.*

Myslím, že väčšina z nás (a hľadisko bolo takmer plné), nešla do kultúrneho domu preto, že by hľadala hlbokomyseľné poryvy duší postáv tejto divadelnej hry. Veď od začiatku boli rozdelené na dobré a zlé. My sme sa tešili na našich hercov. Tak ako chodia do národného na Chudíka, či Pavelekovú, my ideme na „Šuchtu“ (Anna Šuchňová) a „Tuliho“ (Milan Šuchaň). Ale svojimi výkonmi nezaostávali ani ďalší. Opäť

boli vynikajúci, páčili sa nám, potešili. Viacerí sme sa po skončení predstavenia vo foyeri zhodli: Perfektná scéna – ako vždy. Ďakujeme za ňu Ivanovi Šuchaňovi – umelecky nadanému „hrnčiarovi“ z Polomky.

Som rada, že máme v Polomke ochotníkov – ochotných nájsť si v tejto uponáhľanej dobe čas pre nás, ktorí máme radi umenie naživo, ale do toho národného je predsa len trochu ďaleko. O rozhovor som požiadala Annu Šuchňovú, predstaviteľku hlavnej ženskej postavy.

- *Ako dlho existuje ochotnícky divadelný súbor v Polomke a od kedy v ňom pôsobíš ty?*

História tohto súboru sa datuje od roku 1971. Mal názov Učiteľské divadlo a viedol ho pedagóg Jozef Žila. Prišla som doň v roku 1982 po skončení školy a všetci jeho vtedajší členovia na mňa pôsobili ako vážni dospelí. Neskôr

PREMIÉRA HRY DETI JEDNÉHO OTCA V POLOMKE
FOTO: F. HERETA

pribudli ďalší mladí a tak sme mohli pripravovať mládežnícke predstavenia – tzv. krátke formy. Tieto sme nacvičovali každý rok popri hlavnej hre. Teda každý rok sme mali dve premiéry a s týmito hrami sme sa zúčastňovali prehliadok a súťaží. Súbor pod vedením pána Žilu mal vysokú úroveň – vybrali sa náročné inscenácie, bola chuť hrať a to sa odrazilo aj na disciplíne pri nácvikoch. Najväčší úspech sme slávili s hrou Krvavá svadba (F. G. Lorca) na celoslovenskej prehliadke, kde sme získali niekoľko ocenení za herecké výkony a réžiu v roku 1989.

- *Po roku 1991 nastala dosť dlhá pauza. Prečo?*

Pán Žila sa z Polomky odsťahoval a divadlo nemal kto viesť. Boli tu pokusy – tri takmer úspešné, ale nikdy sme to nedotiahli po premiéru. Činnosť divadla sme obnovili až v roku 2003. Tým, že sme sa niektorí z pôvodných ochotníkov stretávali vo folklórnom súbore Brezinky a v jeho vedúcej Marte Pisárovej sme našli aj obeť režiséru, nacvičili sme hru Ženský zákon (J. G. Tajovský). Nasledoval Rok na dedine. V tomto predstavení nás bolo na javisku sedemdesiat – od detí predškolského veku po sedemdesiatnikov. Sú nám bližšie hry, kde je aj folklór. Zostavili sme aj vlastné pásmo hovoreného slova, piesní, tancov a hudby, kde sme zachytili tradičné zvyky z Polomky – pod názvom Keď kohúty piekli. V poslednom období sa venujeme viac takýmto pásmam (Polomská svadba), kde je zachytený miestny folklór tak ako kedysi žili naši prarodičia. Tohtoročná divadelná hra je naozaj po dlhom čase „klasika“.

- *Ako vidíš budúcnosť ochotníckeho divadla v Polomke?*

Nie je to jednoduché v dnešnej dobe robiť divadlo. Je málo času, každý si snaží zlepšiť svoju finančnú situáciu. A pri nácvikoch tejto

inscenácie sme strávili 80 – 90 hodín. Preto hovorím, že takých bláznov treba hľadať. Okrem toho, divadlo sa nedá robiť tak ako nácviky folklórneho súboru len cez víkendy. Trvalo by to veľmi dlho, zbúdali by sme texty, málokedy by sme sa kompletne zišli. A práve toto nás oberá o mladých ľudí – študentov, ktorí sú počas týždňa na internátoch. A pritom rastú talenty. V základne škole nacvičujú skvelé žiacke predstavenia. Hercov obyčajne obsadzujeme podľa vybranej hry – uvažujeme, kto by sa hodil, kto by postavu vedel zahrať. Tak potom oslovujeme ľudí. A niekedy námá kto robí ani šepkára. Napriek ťažkostiam to ale nakoniec vždy privedieme pred publikum. A vtedy to stojí za to. Teší nás, že sa na nás naši diváci tešia. Je to pre nás vždy impulz do ďalšej práce. Veď vypredať našu kinosálu (400 miest) nielen počas premiéry, ale aj počas repríz, nie je ľahké. Málokedy sa to podarí aj profesionálnym umelcom. Naším snom do budúcnosti je predstavenie Kubo (J. Hollý).

*Ďakujem za rozhovor
Michaela Heretová*

Z príhovoru kronikára

Mgr. Ľubomír Kaľavský
k 80. výročiu
ochotníckeho divadla
v Bijacovciach

Počiatky väčšiny dedinských ochotníckych divadiel spadajú do obdobia vytvorení Československej republiky v roku 1918. Od toho času bolo započaté vyučovanie v školách v slovenskom jazyku, ktorý nahradil dovtedajšie používanie maďarčiny. Táto historicky významná udalosť mala nesmierny vplyv na aktuálne premeny v oblasti rozvoja vzdelanosti a kultúry slovenského obyvateľstva. Do škôl boli dosadzovaní slovenskí učitelia, väčšinou absolventi katolíckych učiteľských ústavov, ktorí sa vracajú z vojenských služieb na zahraničných frontoch. Vtedajší učitelia používali veľkú vážnosť u pospolitého ľudu. Predurčovali ich k tomu výnimočné vlastnosti, nakoľko boli nositeľmi nielen vzdelanosti a kultúry, ale aj horlivými osvetármi, ekonomickými a hospodárskymi poradcami, zdravotníkmi, hygienikmi. Boli priekopníkmi vedy, umenia, zberateľstva, ale aj moderných ľudských vymožeností – elektrickej energie, fotografie, filmu, telovýchovy a podobne. Učitelia významnou mierou prispeli k zakladaniu a rozširovaniu dedinských ochotníckych divadelných súborov a vôbec k propagácii dramatického umenia. Svoju úlohu v kultúrnej a duchovnej obrode, po vymanení sa spod cudzej nadvlády, zohrala aj národnobuditeľská misia prelomových rokov 19. a 20. storočia, vedená významným slovenským dejateľmi a dramatickými tvorcami. V roku 1920 bolo v Bratislave založené Slovenské národné divadlo a v roku 1924 aj Východo-

doslovenské národné divadlo v Košiciach. Boli to veľmi silné a motivujúce faktory, prenikajúce z veľkých kultúrnych centier aj na vidiek. Skoro každá obec má z tohto obdobia aké také skúsenosti a píše svoju osobitnú umelecko-dramatickú históriu.

Divadlo v Bijacovciach má za sebou bohatú a úspešnú históriu – vďaka miestnym osobnostiam oddaných Thálii:

- Prvé divadelné predstavenie uvideli Bijacovčania v roku 1922 vďaka agilnému učiteľovi, nestorovi a protagonistovi dedinského divadla – Jozefovi Hudákovi, rodákovi z Košíc.
- Novú – modernú éru dedinského divadla zaviedla v roku 1956 učiteľka Gabriela Lachová. Na režisérskej stoličke sedela nepretržite dvadsať rokov. Bola ocenená v roku 1994 čestným občianstvom obce.
- Rok 1956 divadelná hra „Na chvoste“ okresná súťaž tvorivosti mládeže 1. miesto a postup do krajského kola.
- Rok 1960 divadelná hra „Uzol“ okresná súťaž tvorivosti mládeže 1. miesto.
- Rok 1976 divadelná hra „Bacúchovie dvor“ víťazstvo v okresnej prehliadke, cena za réžiu, ceny za stvárnenie postáv.
- Od roku 1981 do roku 1987 viedla ochotnícke divadlo Mgr. Štefánia Komárová.
- Po krátkej divadelnej odmlke v roku 1991 ovplyvnila obnovu činnosti rehoľa svätého Vincenta de Paul a jej predstavený, nový farár, pedagóg, vedec a literát Páter Ľubomír Stanček.

Ochotnícke divadlá na Spiši

18

Spiš je známy nielen svojím prírodným, historicko-kultúrnym bohatstvom, ale aj množstvom zručných ľudí, ktorí svoje nadanie prezentujú rôznym spôsobom. Nájdu sa tu aj tí, ktorí svoj voľný čas venujú slovu, a to predovšetkým slovnému prejavu v dramatickej tvorbe. Svoje umenie už od minulých čias prezentujú obce Bijacovce, Beharovce, či Klčov.

Divadlo v Klčove obnovilo svoju činnosť začiatkom 90-tych rokov. Zásľuhu na oživení ochotníckej tradície má najmä Anna Dzurillová, ktorá všetky predstavenia za posledných 15 rokov aj režiruje. V minulosti bolo úzko späté s náboženskými sviatkami a prezentovalo sa napríklad formu alegorických sprievodov navštevujúcich jednotlivé domy. Dodnes sa táto tradícia zachovala ako fašiangové sprievody, „chodenie s betlehemom“ a podobne.

Z množstva predstavení, ktoré súčasní divadelníci pripravili, spomeňme aspoň: **Pani richtárka** – Ferko Urbánek. V roku 1997 na podnet duchovného otca Amantia Akimjaka a pána kaplána Rastislava Adamka pripravil divadelný súbor príbeh Umučenie Ježiša Krista, ktorého premiéra bola načasovaná na veľkonočné obdobie a mala veľký úspech.

Veľmi úspešným bolo aj predstavenie **Kubo** od Jána Hollého a tiež **Pavilón B** od Stanislava Štepku, ktorý mal premiéru r. 2003, bol skúškou nielen pre samotných hercov, ale aj testom diváckeho vkusu. Napriek tomu, že hra RND vyžaduje trochu špecifického diváka, sa predstavenie stretlo s pozitívnymi ohlasmi.

Zatiaľ posledným predstavením bolo **Inkognito** Jána Palárika. Režisérka stavila na známu hru z dedinského prostredia, ktorú je možné vhodne doplniť o ľudové piesne miestneho regiónu. Predstavenie bolo opäť veľmi úspešné.

Mierne inak je orientovaná snaha amatérskych divadelníkov v obci Beharovce. Táto obec je známa tým, že pravidelne už niekoľko rokov pripravuje fašiangové predstavenie, ktoré je malou estrádou a kde si rôzne vekové kategórie hercov hrajú vlastné pripravené scény. Hlavným režisérom je tu František Polomský, ktorý do týchto scénok vkladá vlastný, či prevzatý vtip. V estrádach si s radosťou vždy zahrá i starosta tejto obce.

V divadelníctve nie sú nováčikom ani Bijacovce, ktoré tohto roku oslavuje 80. výročie založenia ochotníckeho divadla a jeho členmi sú – ako inak – obyvatelia obce. Významné výročie dôležitého článku vidieckej kultúry – ochotníckeho divadla – bolo pripomenuté a sprítmnené klasickou divadelnou hrou „Strašidlo“ od Ferka Urbánka v decembri minulého roku. O vynikajúce podanie a hodnotný umelecký a výchovný zážitok sa pričínili kolektív domácych ochotníkov na čele s režisérom Doc. Dr. Ľubomírom Stančekom.

*Podľa informácií z obcí spracovala
Ing. Andrea Hradiská, riaditeľka CPK Levoča*

FAŠIANGY FOTO: ANDREA HRADISKÁ

Divadielko na stračej nôžke

Toto divadlo je zvláštne tým, že v ňom nevystupujú profesionálni herci, ale obyčajné deti z Uňatína. Deti ktoré boli ochotné sa naučiť texty a chodiť na divadelné skúšky.

Divadlo vzniklo v roku 2001 v Uňatíne, keď sa slečna Lucia Aľakšová rozhodla napísať scenáre troch divadelných predstavení: Cisárovi nové šaty, Prorok rak a Hľupa žena. Na skúšky týchto troch predstavení deti chodili cez prázdniny každý deň a niektoré skúšky trvali až do noci. Premiéra divadiel bola v Uňatíne, ale chodili aj po druhých dedinách Jalšovík, Trpín.... Dokonca boli hrať aj pri jazere Počúvadlo, kde hrali pre ľudí z rôznych krajín sveta. Na tieto divadelné predstavenia sa boli pozrieť aj holandskí turisti. Aj keď nevedeli po slovensky, rozumeli, pretože im dali texty v angličtine. Títo turisti si kúpili aj suveníry, ktoré im vyrobili deti. Ešte v tento istý rok Lucia spravila ďalšiu dialogizáciu troch rozprávok: O zlatej rybke, Živá voda a Ťarbákovo.

Na ďalší rok tieto divadlá hrali v Uňatíne a v Krupine. Po týchto divadlách prišli na rad dlhšie a vtipnejšie divadlá. Sú to Kráľ drozdia brada a Snehulienska a sedem trpaslíkov. Premiéry týchto dvoch predstavení boli v Krupine v kine. Až potom hrali v Uňatíne, kde predávali herci z divadla popcorn, čaj a kávu. Turistom z Holandska sa páčili naše predstavenia, čo sme im hrali ako prvé, preto sa prišli pozrieť aj na tieto, čo sme mali nacvičené teraz.

Na druhý rok boli napísané ďalšie scenáre rozprávok: Čert a Káča a Soľ nad zlato. Tieto dve rozprávky sa naučili hrať za jeden mesiac, aj keď boli zo všetkých najdlhšie. Cez premiéru v Uňatíne sa ľudia veľmi dobre zabávali. Po

vystúpení bolo vyhlásenie prvého miesta zo súťaže O najkrajší črepník Uňatína 2005, ktorú organizovalo Divadielko na stračej nôžke. Tieto divadlá sme boli hrať aj v špeciálnej základnej škole v Krupine. Poslednú divadelnú hru, čo sme hrali bola Princezná na hrášku. Toto divadelné predstavenie bolo veľmi dlhé, trvalo viac ako hodinu. Ale diváci sa na ňom tak zabávali že ešte o týždeň sa smiali. Aj tento rok divadlo organizovalo súťaž O najkrajší črepník 2006. Keď v Uňatíne hrali Princeznú na hrášku vtedy bolo vyhlásenie prvého miesta tejto súťaže. Ceny pre víťazov dalo OZ „Nádej v Uňatíne“ a obecný úrad.

30. marca 2007 sa divadlo zúčastnilo súťaže v Očovej. Bolo tam štrnásť divadiel, niektoré boli z umeleckých základných škôl. Aj keď sme nevyhrali, niektorí nám povedali „vy ste boli výborní, vy ste mali vyhrať“. Divadlo na stračej nôžke má pripravené ďalšie predstavenia. Herci divadla Na stračej nôžke dúfajú, že sa znova pridete pozrieť.

Paľko Bartík (13-ročný) z Uňatína

DIVADIELKO NA STRAČEJ NÔŽKE
FOTO: ARCHÍV DIVADIELKO

Ochotnícke divadlo v Trstenom pri Hornáde

... 20

*Trstené je malebná dedinka na východe
krásneho Slovenska,*

*Košice sú naším hlavným mestom a Hornád je
hranicou s Maďarskom.*

*V Trstenom sa ako inde žije, s problémami
náš občan bojuje,*

*aby sa mu všetko lepšie zvládlo, ochotnícke
máme tu divadlo.*

*Ľudia mladí, ba aj v staršom veku, stretli sme
sa na našom javisku,*

*na problémy by sme zabúdali a divákom
radosť rozdávali.*

Ochotnícke divadlo v Trstenom pri Hornáde
pretrváva vďaka jedinej osobe, ktorej prirástlo

k srdcu a sprevádza ju celým jej životom. Osoba, ktorú divák nevidí, možno iba počuje (keď hlasno šepká). Osoba, ktorá pri všetkých vrtochoch svojich hercov sa nevzdáva, ale burcuje k väčším výkonom. **Irena Urbanová** prišla pred 50 rokmi z malej dedinky od Nitry ako mladá učiteľka. Tu si našla životného partnera, vybudovala svoj domov. Odvtedy vybudovala a aj ďalej buduje generácie školákov a divadelníkov, ľudí, ktorí pod jej vedením dokážu vystúpiť na javisku, aby sa na okamih stali niekým iným, postavou z divadelnej hry. Divadelný súbor „Radosť“ je kolektív, ktorý už niekoľko rokov rozdáva radosť tým, ktorí v čase pretechnizovanom, teda v dobe, keď prevláda v našich domácnostiach papučová kultúra, počítačové hry a internet, dajú prednosť klasickému amatérskemu divadlu. Starší pri tom zaspomínajú na časy, keď aj oni stáli na javisku, pretože to bola jediná kultúra v každej obci. Prídu aj mladí, niektorí zo zvedavosti, iní preto, že hrá niekto z rodiny, no aj preto, že majú v úcte ľudovú tvorbu a zvyky nášho ľudu.

OCHOTNÍCKY DIVEDELNÝ SÚBOR V TRSTENOM P/H

FOTO: ARCHÍV OBCE

Je to kolektív, ktorého vekové zloženie je od 18 – 65 rokov, a charakteristickým znakom je láska k spevu. Hry s dedinskou tematikou sú stále popretkávané ľudovou piesňou a tancom.

Keďže sa naša režisérka Irena Urbanová v týchto dňoch dožila 70-ty, chceli by sme jej aj takouto cestou vyjadriť svoj obdiv za vytrvalosť a trpezlivosť, s ktorou vedie divadelné súbory (dospelých aj žiakov), svoju vďaka za nespočetné množstvo hodín skúšok a predstavení, za všetku energiu, ktorú potrebuje na udržanie takého rôznorodého kolektívu. Nebyť jej, kultúra v Trstenom pri Hornáde by bola zapadla prachom. Vďaka nej, existuje hŕstka ľudí, ktorí svojím vystúpením rozdávať radosť nielen doma, ale aj v okolitých obciach.

Ďakujeme, Irenka, želáme všetko najlepšie!

Za kolektív divadelného súboru „Radosť“ v Trstenom pri Hornáde Mária Lukáčová

PANI IRENA URBANOVÁ, DUŠA OCHOTNÍCKEHO DIVADLA V TRSTENOM P/H FOTO: ARCHÍV OBCE

Krátko z VOKA

Projekt Integrované materské centrá na vidieku po Michaele Heretovej prevzala od 1. mája pani Zuzana Dobrovodská.

21

V čase výroby tohto čísla sa konajú **zasadnutia správnej rady VOKA** a členská schôdza VOKA. Informácie prinesieme v nasledujúcom čísle

VOKA pripravuje pre krajské samosprávy zahraničné študijné cesty, cieľom ktorých je navštíviť dobre fungujúce miestne akčné skupiny (MAS) a získať tak poznatky a skúsenosti pre Leader na Slovensku. V čase výroby čísla sa uskutočnila cesta nitrianskej VÚC do Českej republiky. Reportáž nabudúce.

Nadácia Unidea nám schválila financie na rozšírenie mikropôžičkového programu. Znamená to viac výhodných pôžičiek pre ľudí na vidieku.

 Unidea
UniCredit Foundation

Integrované materské centrá na vidieku

22

Európsky **sociálny** fond

Integrované materské centrá na vidieku zaplňajú detské hlasy a spokojné úsmevy mamičiek. Opäť prinášame pestrú mozaiku, poskladanú z aktivít, ktoré sa uskutočňujú v jednotlivých materských centrách. Radi privítame vaše pohľady na tento typ pomoci vidieku, pretože materské centrá fungujú v zdrvivúcej väčšine v mestách. Na vidieku je ťažké, aby vznikali z iniciatívy niekoľkých mamičiek bez akejkoľvek podpory. Dôležité sú už dnes nápady, ktoré pomôžu udržať záujem o materské centrá v obciach.

Michaela Heretová

IMC DÚHA V HELPE

Andrea Čupková, vedúca IMC Dúha

Integrované materské centrum na vidieku DÚHA v Helpe za tri mesiace, ako máme otvorené navštívilo 22 mamičiek, čo je na dedinu celkom dobrý úspech. Materské centrum si predovšetkým nevedia vynachváliť staré mamy, ktoré sa počas prázdnin

starajú o vnukov a vnučky. Skôr, ako materské centrum vzniklo, museli s nimi sedieť doma a vymýšľať im aktivity, ktorými by ich zaujali. Dnes im s nimi pomôžeme my. Keďže máme veľmi dobrú spoluprácu s MŠ, mamičiek nám zo dňa na deň pribúda, pretože pani riaditeľka z MŠ k nám vodí počas dňa za odmenu tie deti, ktoré v škôlke poslúchajú. Poobede deti pritiahnú aj mamičky, keďže guľôčkový bazén v okolí má iba materské centrum.

17. februára sa v Obci Hel'pa konala Fašiangová veselica. Organizovala ju obec Hel'pa, aktivisti a materské centrum. Zraz bol o 9.00 ráno, nasledoval sprievod obcou a o 12.00 sa všetci zišli na amfitrátri. Hneď na začiatku sa predstavili naši najmenší v maskách. Pre deti boli pripravené zábavné súťažné úlohy, ako napríklad chodenie na paliciach, hod snehovou guľou a nechýbala ani zábava pre dospelých. Ďalej nasledovala zabíjačka a zabíjačkové špeciality. Miestne aktivistky napiekli buchty a pagáče. Zavŕšením fašiangovej veselice bolo pochovávanie basy.

Dňa 30. marca sme pripravili pre mamičky besedu s miestnou aktivistkou pani Máriou Čupkovou s názvom „TKANIE KOBERCOV A UMELECKÝCH OBRUSOV“. Pokúsili sme sa o obnovenie aktivít, ktoré boli kedysi súčasťou našich starých mám a babiek. Beseda bola rozdelená na dve časti PREDNÁŠKA a PRAKTICKE UKÁŽKY TKANIA. Táto beseda nám priniesla veľa nového, keďže sme si predtým ani neuvedomovali, čo všetko také tkanie obnáša. Besedu sme ukončili ukážkami pokrovcov a obrusov, ktoré mala pre nás pani pripravené. Na besede sa zúčastnilo 9 žien a dvaja muži.

FOTO: ANDREA ČUPKOVÁ

V dňoch 15. a 16. 4. 2007 sa na obecnom úrade v Heľpe konal kurz s názvom Podnikanie v cestovnom ruchu a agroturistiky, ktorý viedla pani Michaela Heretová. Zúčastnilo sa na ňom 13 ľudí. Prevažovala staršia veková kategória, keďže matky na materskej dovolenke, majú povinnosti doma a veľmi sa im na celý deň odísť od detí nedá. Našla sa však aj jedna pani s manželom a dvoma deťmi, o ktoré sme sa počas kurzu postarali v materskom centre. Myslím si, že rodičia boli spokojní, pretože si z kurzu odniesli to čo potrebovali a chceli vedieť a zároveň aj detičky mali spostenie dňa a dobre sa zabavili. Ako na každom kurze, ktorý sa konal v Heľpe, tak aj teraz sa nám zúčastnili 3 ženy Rómky, čo svedčí o ich záujme vzdelávať sa.

Keďže už prichádza leto a s ním aj teplé počasie, budeme sa snažiť prilákať matky do materského centra aktivitami, ako napríklad opekačky a prechádzky v prírode.

IMC HRÁŠOK V HRACHOVE

Marcela Račáková, vedúca IMC Hrášok

Dňa 29. 1. 2007 sa o 9.00 hodine stretlo 15 nedočkavcov hladných po informáciách v školiacej miestnosti v Občianskom združení OZVENY v Hrachove. Začínal trojdňový kurz „Začíname podnikat!“, ktoré organizovalo Integrované materské centrum Hrášok v Hrachove v spolupráci s OZ Ozveny Hrachovo a VOKA Banská Bystrica.

Prvý deň školenia prednášala p. Figušová. Účastníci prednášky dostali cenné informácie o tom, aké otázky si musí začínajúci živnostník

položiť, a hlavne, musí nájsť na ne odpoveď. Nasledujúce dva dni prišla pani lektorka Korodánerová. Prednášala zákony, ktoré boli pre účastníkov kurzu dôležité. Hovorila o prvých krokoch po rôznych úradoch, o termínoch a povinnostiach. Po prijatí množstva informácií účastníkom dobre padol chutný obed v budove OZ OZVENY. Absolventi kurzu skonštatovali, že s lektorkami by sa dokázali rozprávať

ešte dlhú dobu, pretože informácie, ktoré lektorky poskytli, boli pre nich veľmi cenné a dôležité. Všetci

FOTO: MARCELA RAČÁKOVÁ

účastníci kurzu prejavili záujem stretnúť sa spoločne na ďalšom kurze o mesiac „Zakladám si svoj podnik“.

24

Dňa 20. 2. 2007 sa o 9.00 hodine zišli záujemcovia o kurz „Zakladám si svoj podnik“, ktorý ako druhý v poradí organizuje VOKA Banská Bystrica v spolupráci s OZ OZVENY Hrachovo v rámci projektu „Integrované materské centrá na vidieku“. Účastníci kurzu väčšinou absolvovali aj predchádzajúci kurz „Začíname podnikat“, a tak sa stretli známe tváre. Celý trojdňový kurz viedla lektorka pani Zuzana Drímajová, ktorá poskytla potrebné informácie pre tých, ktorí uvažujú nad samozamestnaním. Prvý deň dostali účastníci domácu úlohu – napísať si podľa získaných informácií podnikateľských plán. Začiatok budúceho dňa sa niesol zážitkami a skúsenosťami s večerným i nočným písaním. Bolo počuť smiech a dobrú náladu, účastníci sa nedali odradiť. Následne si všetky podnikateľské plány spolu s lektorkou prešli. Ona ich upozornila na chyby, ktorých sa pri písaní dopustili. Tiež ich upozornila nato, čo sa dá v podnikateľskom pláne vylepšiť. Na záver sa spolu s lektorkou dohodli, že podnikateľské plány doručia do IMC, odkiaľ sa spoločne pošlú do kancelárie VOKA. Pri písaní im je k dispozícii aj IMC – jeho pracovníčky i výpočtová technika.

Prvý deň kurzu sa účastníkom predstavila aj kariérna poradkyňa Emília Lopusníková. Hovorila im o tom, aké informácie im môže poskytnúť, s akými problémami sa môžu na ňu obrátiť. Všetci účastníci privítali jej pomoc.

Dňa 28. 2. 2007 o 17.00 hodine sa stretli mamičky, deti a pracovníčky Integrovaného materského centra Hrášok V Hrachove, za účelom naplánovania aktivít na ďalšie obdobie. Stretlo sa 12 matiek, prišli aj dvaja oteckovia, no a samozrejme najviac boli zastúpené

deti – 19 drobčiekov. Pokiaľ sa deti hrali v herni, šantili v guľôčkovom bazéne, matky rozmýšľali o aktivitách, ktoré by ich zaujali. Dôležitou časťou stretnutia pre matky, ale aj pre všetkých, ktorí sú akokoľvek do projektu zapojení, bolo vyplňovanie dotazníkov mamičkami. Rozmýšľali nad tým, aké besedy by privítali, s akými ľuďmi by sa chceli stretnúť, o aké kurzy by mali záujem. Hľadali odpoveď aj na otázku, akú aktivitu by vedeli zrealizovať sami. Táto otázka však bola zodpovedaná minimálne. Najväčší záujem matky prejavili o tvorivé krúžky pre deti, cvičenie a o prístup na počítač a internet. V kurzoch vedie počítačový kurz a tiež je záujem o jazykový kurz angličtiny.

V besedách im najviac zaimponovalo stretnutie s kozmetičkou, s detskou lekárkou či psychologičkou, ale aj s motivačnou trénerkou – ako schudnúť. Na mesiac marec sa dohodli na besede s kozmetičkou, ktorá im poradí ako sa starať o pleť, a zároveň im predvedie aké líčenie na akú príležitosť treba zvoliť. Bude to pre nich „malá zmenáreň“. Keďže sa blížila veľkonočné sviatky, dohodli sa na tvorivej dielni zdobenia vajíčok, ktorú bude sprevádzať aj praženicová párty. Po dobrej zábave detí v herni, kde strávili čas so svojimi rovesníkmi, a po spoločnom stretnutí mamičiek navzájom, nikomu sa nechcelo ísť domov.

Dňa 29. marca 2007 sa o 16.00 hodine v Integrovanom materskom centre Hrášok v Hrachove stretli šikovné detičky s maminami, aby si vyrobili, možno vo svojom živote prvé, veľkonočné vajíčko. Niektorí si doniesol už vajíčko vyfúknuté, no niektoré mamičky začínali tou najzodpovednejšou prácou – dŕpaním do vajíčka -a následným vyfúknutím jeho obsahu. Potom začali uplatňovať rôzne techniky: maľovanie, lepenie papiera, obtáčanie farebných bavlniek, príliepanie nálepiek... Deti si medzi náročnou prácou odbehli aj do herne. Žiadalo

sa im pošťantiť v bazéne i skontrolovať hračky, či náhodou nepribudli nejaké nové. A tak sa stalo, že pri hre už aj pozabudli na započatú prácu. Preto museli mamičky vajíčka dokončiť, čo – to opraviť, vylepšiť. Všetci prežili príjemný predveľkonočný podvečer plný zábavy, tvorivej práce i posedenie v kruhu svojich známych.

IMC STONOŽKA V TISOVCI

AKO KRÁČA TISOVSKÁ STONOŽKA
V ROKU 2007

Renata Dianišková, vedúca IMC Stonožka

Ozajstný život sa v Integrovanom materskom centre „Stonožka“, začal odohrávať až koncom januára, kedy sme dostali guľôčkový bazén a molitanový set. Herňa sa začala zapínať a vďaka propagácii Stonožky a chýrom o guľôčkach – dosahovala slušnú návštevnosť. V herni sa deti zabavia v obľúbenom guľôčkovom bazéne, zatancujú si na spievajúcom koberci, hrajú sa v stane s tunelom, alebo s inými hračkami, ktoré majú k dispozícii. Matky sa môžu spolu porozprávať, vypíť si kávu, alebo čaj a niektoré hovoria, že je to jediné miesto, kde si pokojne cez deň sadnú. Niekedy sa ich stretne aj päť. V januári „Stonožka absolvovala aj svoju prvú narodeninovú oslavu sedemročnej slečny Kristínky, jej spolužiakov a kamarátov.

Február sa niesol v znamení karnevalov a preto sme už v „Stonožke“ chceli niečo iné. Rozhodli sme sa usporiadať FAŠIANGOVÚ OSLAVU. V Domove sociálnych služieb sme si dali upiecť domáce šišky, nakúpili sme kávu a čaj a oslava sa mohla začať. Zúčastnilo sa jej 13 mamičiek a každá mala so sebou 2 deti, šišky sa strácali rýchlosťou blesku.

Začiatok a koniec marca sa v „Stonožke“ konal v znamení kurzov. Ten prvý „Zakladám si podnik“ absolvovalo 9 účastníkov. 8 žien a 1 muž. Že bol úspešný, to dokazuje aj to, že si sami napísali podnikateľský zámer, ktorý im skontrolovala, prípadne poopravila naša kariérna poradkyňa Milka Lopušníková. Môžeme sa pochváliť aj našou prvou podnikateľkou, Hankou Štulajterovou, ktorá absolvovala v „Stonožke“ kurz. Pomohli sme jej pri vypracovaní podnikateľského zámeru a vybavovaní agendy na úradoch. Od 1. 4. prevádzkuje Zberňu prádla a obuvi v našom meste.

Druhý kurz „Podnikanie vo vidieckom cestovnom ruchu a agroturistike“ mal 10 účastníkov. V mesiaci máj máme naplánovanú exkurziu do penziónu v Michalovej, čo by možno navodilo ľudí, ktorí rozmyšľajú o podnikaní v tejto oblasti a nie sú ešte celkom rozhodnutí. Medzi vzdelávaním sa na kurzoch sme stihli koncom marca aj zdobenie veľkonočných vajíčok, čo sa niektorým mamičkám tak zapáčilo, že sme im zvyšný materiál zbalili aj domov, lebo nechceli odísť z centra.

Začiatkom marca pricestovala na Slovensko aj moja švagriná, ktorá žije v Ottawe a má polročné dvojčky. Ako rodená Tisovčanka ocenila MC a sama ho často navštevuje. Niekedy mám chuť dať ju za príklad mamičkám, keď sa sťažujú, že do našich priestorov treba ísť po schodoch, že nemáme prebaľovací pult atď. Asi si vie každý predstaviť, aký ťažký je jej kočík s dvomi bábätkami, ale nikdy nepovedala, že ja neprídem, lebo je to vysoko, a to ešte musíme všade otvárať aj druhé krídlo dverí, aby sa jej kočík zmestil. Deti tu nakŕmi, prebalí na koberci a ešte nás stihne učiť aj angličtinu, mať jedno dieťa na rukách a písať na flipchart. Vrávi, že keby v Ottawe niekto organizoval kurz, ktorý by bol zadarmo, dali by im občerstvenie a obed tiež zdarma a ešte by

navyššie mohli získať aj nejaké osvedčenie, alebo certifikát, bola by tam celá Ottawa. U nás je niekedy problém získať 10 ľudí na kurz, alebo inú aktivitu. Musíme sa všetci chcieť ešte veľa učiť – prelomiť bariéry v myslení a v ochote skúsiť niečo nové. Niečo, čo nás môže v budúcnosti posunúť ďalej.

Druhá narodeninová oslava šesťročnej Lenky bola začiatkom apríla. Ocenili sme úsilie Lenkiných rodičov. Mamička urobila pozvánky a rozdala ich dcériným spolužiakom. Detičky prišli spolu s maminami a rodičia Lenky im, aj deťom priniesli všelijaké dobroty. Myslím si, že aj táto aktivita si nájde svojich priaznivcov: doma si nenarobíte neporiadok a nemusíte doslova číhať na deti, či niečo nerozbijú, nepokazia. V našej herni je na to ideálny priestor, prispôsobený a hlavne bezpečný pre naše ratolesti. S príchodom teplých dní sa znížila aj návštevnosť v materskom centre, ale to je problém všetkých obcí, kde sa takéto centrá zakladali. Po zime slnečné lúče lákajú asi viac ako gulôčkový bazén a tiež to súvisí aj so začiatím sezónnych prác.

V budúcnosti by sme chceli zorganizovať besedu s kozmetičkou, detským psychológom, tvorivé dielne pre deti a matky (aj otcov), cvičenia pre matky a v priaznivom počasi organizovať spoločné výlety do prírody. Samozrejme, nebránime sa žiadnemu dobrému nápadu, ktorý by mohol prispieť k lepšiemu fungovaniu materského centra.

IMC V KLÚČIK V SLOVENSKEJ L'UPČI

AKTIVITY IMC V SLOVENSKEJ L'UPČI ÚSPEŠNE POKRAČUJÚ AJ V ĎALŠOM ŠTVRTROKU

Zuzana Kováčová, vedúca IMC Klúčik

V januári sme si pozvali na besedu pani Máriu Kemkovú, predsedníčku OZ Dúha, v rámci Siete vidieckych líderiek VOKA. Besedy sa zúčastnili najmä zakladajúce členky OZ Pro Lipche, aby načerpali námety na tvorbu projektov prospešných tak pre obec ako aj IMC.

Poslednou januárovou aktivitou bol nadstavbový kurz Zakladám si podnik, ktorý lektorovala pani Ing. Zuzana Drimajová, PhD. Opäť sa tu stretli viaceré vekové kategórie, nezamestnaní so zamestnanými, ale i študujúcimi. Rozoberali náklady na podnikanie od založenia živnosti, prepočítavali svoje príjmy a výdavky. Všetci prišli na kurz s určitým očakávaním, no každý chcel získať nové vedomosti a hlavne praktické rady pre začínajúcich podnikateľov. Prekvapilo ich široké spektrum podávaných informácií a ich uplatnenie v praxi, ocenili ich zrozumiteľnosť, pretože sú dôležité pre tvorbu podnikateľského zámeru (finančný plán, finančný tok, zdroje krytia alebo marketingová stratégia). Prínosom pre nich boli aj informácie ohľadom pôžičiek a úverov. Jeden z nich sa dokonca rozhodol pre čerpanie mikropôžičky OZ VOKA.

Vo februári sme pokračovali ďalšou besedou s úspešnou ženou a to s predsedníčkou OZ Nádej v Uhatíne, Vidieckou leaderkou roka 2002, predsedníčkou Vidieckeho parlamentu pani Máriou Behanovskou. Dozvedeli sme sa viac o založení združenia, o tom že pre nich naďalej ostáva prioritou zachovávanie ľudových tradícií a remesiel a najmä Hontianskej paličkovanej čipky.

V marci sa u nás konala beseda o mikropôžičkách OZ VOKA s pani Ing. Katarínou Ľaukovou. Jedna pani, ktorá chce ubytovávať turistov v súkromí svojho veľkého rodinného domu, sa rozhodla pre čerpanie tejto mikropôžičky takmer ihneď pre jej výhodné podmienky.

Kurz Podnikanie v cestovnom ruchu na vidieku sme neuskutočnili pre nedostatočný záujem. Všetkým, ktorí sa na kurz prihlásili a sú ochotní za informáciami tohto druhu aj cestovať, ponúkame náhradné termíny v ostatných IMC.

Kariérna poradkyňa má u nás za sebou najmä prípravy na pracovné pohovory. A poskytla už mnohým ženám informácie o založení si živnosti (povolenia, odvody, atď.).

IMC sme celkom úspešne otvorili. Takmer každý deň sa u nás niečo deje vďaka dobrovoľníckej práci a ochote našich mám. Pondelňajšie doobedie patria Hrám s hudbou – deťom sa venuje bývalá učiteľka MŠ, učia sa detské riekanky a piesne, cvičia pri hudbe, poobede máme Logopedickú poradňu, ktorú vedie klinická logopedička momentálne na materskej dovolenke. Streda je umelecká: každé druhé doobedie sa asistentka vedúcej venuje deťom (robili napr. veľkonočné ozdoby, papierové narcisy ku Dňu narcisov), poobede sa spolupracuje s Tvorivými dielňami s Domom remesiel. Štvrtkové doobedie sú zamerané na rozprávky, poobedia sú vyhradené na besedy s úspešnými ženami alebo lekármi (pre naše mamy sme pripravili už besedu s detskou lekárkou a detskou sestrou). Piatkovú herňu kombinujeme s príležitostnými aranžérskymi prácami, ktoré vedie asistentka v IMC.

FOTO: ZUZANA KOVÁČOVÁ

Workshop o agroturistike v Rabčiciach

28

V dňoch 22. 3. – 24. 3. 2007 sa konal v Rabčiciach seminár na tému agroturistika, v rámci projektu Budovanie mostov, ktorého predkladateľ je Island. Seminár bol určený pre ženy farmárky, prípadne podnikateľky v malom cestovnom ruchu – prevádzkujúce ubytovanie na vidieku alebo agroturistiku.

Po ťažkej, dlhej a strastiplnej ceste dorazilo sedem žien z Hontu na sever Slovenska – do Rabčíc vo štvrtok večer 22. marca. Hneď po večeri sa účastníčky oboznámili s programom, s projektom a navzájom sa zoznámili. Na kurze sa zúčastnilo 14 žien z vidieckeho prostredia Slovenska. 7 žien bolo z regiónu stredného Slovenska – Hont, 7 žien bolo z domovského mikroregiónu Babia hora. Všetky ženy sa vyjadrili, že je veľká škoda, že sa nemohli projektu zúčastniť aj muži, lebo väčšinou majú farmy spoločne a robia prácu spoločne. Ženy sa ubytovali na malej farme v Rabčiciach u Turáccovcov, aby na vlastnej koži zažili atmosféru agroturistiky, ale väčšina z nich pochádza z vidieckeho prostredia a z fariem, takže predstava, že by mali vo voľnom čase opatrovať zvieratá im pripadala určite absurdná.

V piatok ráno nám prišla prednášať lektorka Darina Tomajková z domovského regiónu. Pani Tomajková má veľké skúsenosti v podnikaní vo vidieckej turistike, lebo má 10 rokov penzión, skúsenosti s čerpaním projektov z EÚ, získala grant na veľmi zaujímavý projekt s názvom Občan v cestovnom ruchu. Filozofia projektu bola vysvetliť bežným občanom, že každý je účastníkom cestovného ruchu a treba sa podľa toho aj správať, lebo klient to

zahŕňa do svojho dojmu o mieste dovolenky. Pani Tomajková v minulosti učila aj na strednom odbornom učilišti spoločného stravovania na Slanickej osade pri Námestove. Prednáška nebola teoretická, ale pani Tomajková nám rozprávala svoje poznatky z praxe, ktoré nenájdete v žiadnej knihe. Témou bolo podnikanie v agroturistike. Prednáška trvala 3 hodiny.

Na obed sme sa presunuli na ďalšiu farmu, do obce Vasiľov. Obedovali sme v malej drevenej kolibe, a na obed sme mali bryndzové halušky z produktov domovskej farmy – ekologické zemiaky a ekologickú bryndzu v pôvodných drevených tanieroch. Majiteľ farmy Peter Jurky nám porozprával o svojich skúsenostiach v podnikaní v agroturistike. Jeho otec založil aj Zväz podnikateľov v agroturistike a nadviazali spoluprácu s Poľskom (inštitútom pre poľnohospodárske poradenstvo). Spolu s týmto inštitútom sa prezentujú už niekoľko rokov recipročne v Poľsku na Veľtrhu agroturistiky v Krakove, a na Slovensku na Agrokomplexe. Na farme vo Vasiľove sme tiež mali prednášku o náučnom chodníku, ktorý sa realizuje z tejto farmy do niekoľkých susedných obcí a na ktorý pripravuje majiteľ Peter Jurky projekt.

Obaja lektori nám poskytli vzácne skúsenosti s podnikaním, ale priblížili nám aj prekážky, ktoré museli prekonať a ktorých sa my ostatní máme vyvarovať.

Po obede sme sa presunuli späť na farmu v Rabčiciach, kde nás čakala ešte jedna prednáška o marketingu v agroturistike, ktorú nám poskytol Ján Roháč. Založil dcérsku spoločnosť nadácie Ekopolis s názvom Jantárová cesta, ktorá sa venuje podnikaniu v špecifickej forme cestovného ruchu – trvoaloudržateľný cestovný ruch na bicykli od Budapešti až po Krakov. A zasa nám poskytol skúsenosti z praxe, skúsenosti s klientmi a skúsenosti

ako prilákať klientov na turistický produkt, ako tvoriť balíčky.

V sobotu spolumajiteľka farmy Katarína Turáková mala prednášku o vlastnom príbehu, ako začínali oni v podnikaní v agroturistike, ako čerpali granty a snažila sa všetky účastníčky naladiť pozitívne, lebo optimizmus a pozitivita je základom v takom ťažkom podnikaní ako je farmárstvo a agroturistika. Organizácia VOKA, ktorá vlastne celý projekt spravuje, nám poskytla prednášku o mikropôžičkách pre začínajúcich podnikateľov, ktorú nám prezentovala p. Štrausová – kariérna poradkyňa.

V sobotu po obede sme mali návštevu gazdovského múzea v Rabčiciach, ktoré susedí s farmou. Majiteľ mal veľmi dobrý nápad, ako využiť nazbierané tradičné a historické náradie, ktoré dedil od svojho deda. Zároveň má majiteľ včely a predáva produkty včiel – med, liečivé masti aj voskové sviečky. A po obede, keď už mali ženy z Hontu riadnu cestovnú horúčku, sa vybrali zasa na tú ďalekú cestu domov, aby sa presvedčili, či sú ich kravky dobre podojené a farmy zostali v poriadku.

Účastníčky hodnotili kurz ako veľmi užitočný a prínosný, zhodli sa na tom, že podnikanie na vidieku je náročné. Nevýhodou na tomto seminári bolo počasie a načasovanie v termíne, teda v marci. Sneh ešte nebol celkom preč a príroda sa ešte nezбудila po zimnom spánku a preto okolie pôsobilo pochmúrne a smutne a bol aj dážď a vietor, čo pôsobilo negatívne na účastníčky kurzu. Lektori boli hodnotení tiež veľmi pozitívne a vysoko, hlavne že boli z praxe a tieto poznatky z ich prednášky neostanú len tak niekde založené v poličke na papieri ale skutočne sa môžu využiť v praxi.

FOTO: KATARÍNA TURÁKOVÁ

Každý lektor aj účastník potvrdil, že najväčším problémom podnikania na vidieku je slovenská prísna legislatíva, ktorá akoby sa snažila bojovať proti tvorivým a snaživým ľuďom a tiež nové a nové nariadenia z EÚ, ktoré farmárom a ubytovateľom nijako prácu neuľahčujú.

Najväčším problémom projektu bola doprava. Keďže v projekte nie je možné dopraviť sa autami, účastníčky cestovali autobusom. Cestovali asi 150 km, ale 6 hodín a 6 autobusmi. Spojenie medzi týmito dvoma regiónmi je veľmi zlé a ešte k tomu mali cestovať v sobotu.

Kurzy boli veľmi náročné a program bo veľmi plný, preto aj dosť únavný. Kľudne sa mohol kurz predĺžiť na tri alebo 4 dni, aby sa navštívilo viac fariem a venovalo sa viac času diskusi. Na druhej strane bolo veľmi ťažké presvedčiť ženy, aby sa vydali na cestu aspoň na dva dni, lebo nechceli nechať svoje hospodárstvo bez dozoru, preto bolo pre nich aj 2 dni dlho od svojej farmy.

Vo vyplnených dotazníkoch sa najčastejšie objavovala požiadavka, aby VOKA organizovala ešte viac podobných seminárov, aby sa vidiecke ženy mohli častejšie stretávať a spoznávať pri tom viac regionálnych remesiel.

Katarína Turáková

Dobrý spôsob ako vzdelávať vidiecke ženy

... 30

19. 4. – 21. 4. 2007 v projekte Budovanie mostov sa stretla skupina 15 žien z Oravy a Hontu. Už program nasvedčovala, že nuda nebude.

Úvod patril predstavovaniu sa navzájom a zariadenia v Bezekovom laze pri Sáse. Aj vlastníci tohto atraktívneho zariadenia nás zoznámili so svojim životným osudom spätým zo zariadením. Nasledovala prednáška o ubytovaní v súkromí od majiteľky cestovnej kancelárie Márie Strížovej. a vedľajších produktoch. Ani sme nezbadali a bolo 22.00 hodín.

Po raňajkách sme zasadli k prednáške – Praktický marketing – Ako prilákať hostí. L. Hudák nás vyprovokoval k rozmyšľaniu ako sa pustiť do budovania podniku, aby od nás odchádzal spokojný zákazník. Ukážka a pútavé rozprávanie krasličiarke pani Ľudmily Bátorovej o svojej púti k terajšiemu majstrovstvu nám otvorila oči aj ústa. Precestovala kus sveta – aj Turci obdivovali jej majstrovstvo. Ani sme nezbadali a už bol obed. Poobede sa nám predstavila Dr. Eva Porubánová s prednáškami o PRV 2007 – 2013, forma podpory PPA, Základy legislatívneho rámca ekologického poľnohospodárstva pre SHR – súkromne hospodáriaci roľníci. Prehľad hygienických a technologickej aspektov pri produkcii a spracovaní ovčieho mlieka salašníckych podmienkach. Ťažké témy, ale pani doktorka je úžasná,

FOTO: MÁRIA BEHANOVSKÁ

zvládli sme to a ani sme sa nenudili. Počuli sme množstvo informácií. Po prednáške sme ju zahrnuli otázkami.

Potom sme sa vybrali do Krupiny na farmu Fidlušovskej rodiny. Títo starší ľudia, môžu byť príkladom a vzorom ako s láskou hospodáriť i keď vo veľmi ťažkých podmienkach. Mladí by sa mohli učiť. Ďalšia naša cesta viedla do Chaty pani Mojžišovej, kde sme mali večeru aj ubytovanie. V príjemnom prostredí sme si oddýchlí a ráno sme pokračovali s pani Vierou Kulichovou o Etike a etikete. Ďalšou témou boli počítače a použitie média USB – kľúča. Potom sme sa presunuli do Zálištia na farmu rodiny Kockovej. Manželia Kockovci a ich dvaja synovia sú príkladom pravej rodinnej farmy. Kiežby sme mali viacej takýchto rodinných fariem.

S týmto seminárom boli ženy z Hontu aj ženy z Oravy veľmi spokojné. Škoda, že sa projekt už končí. Stretol sa tu dobrý kolektív a odkazujeme VOKA: bude nám potešením zúčastniť sa podobných aktivít. Toto je dobrý spôsob ako vzdelávať vidiecke ženy. Vďaka patrí všetkým prednášajúcim za kvalitné informácie a prístup k daným témam a účastníckam.

Mária Behanovská, koordinátorka projektu

FOTO: MÁRIA BEHANOVSKÁ

Ako som sa dostala k svojmu podnikaniu

32

Myslela som si, že napísať článok do časopisu. Náš vidiek na tému mikropôžičky nemôže byť problém, keď ma pred prezentovaním svojho podnikateľského investičného programu – „destinácia pohody – relax“ oslovila v centre VOKA v Banskej Bystrici mladá pani, zrejme tu pracujúca – M. Heretová. Ako teda na to? Genéza nie je zložitá. Je postavená **na náhode, na hobby, na záujme, na ochote**.

Náhodou sa dá nazvať vypočuté hlásenie Obecného úradu v Slovenskej Ľupči, kde prezentovali, že v deň D a hodinu H v Slovenskej Ľupči v novootvorenom materskom centre VOKA – Občianske združenie Pro Lipče v spolupráci s VOKA v Banskej Bystrici bude besedovať s p. predsedníčkou VIPA na Slovensku o možných aktivitách a postavení žien vidieka na Slovensku.

Mňa z celého stretnutia na prvý podnet zaujalo, že p. M. Behanovská, ktorá je okrem iného aj predsedníčkou VIPA na Slovensku a tiež z Uňatína, sa okrem iného zaujíma – je jej **hobby paličkovaná čipka** – a nie hocijaká, ale z danej oblasti z Hontu, kde šikovné ruky paličkárov realizujú čipku už nenachádzajúcu sa v kreslenom podaní, ale len podľa zachovaných častí krojov.

Tak namiesto do Domu remesiel v Slovenskej Ľupči, kde streda je deň viacmenej pravidelných stretnutí ľudí nadšených pre tvorbu v zmysle remeselných fortiefov, som išla na iné stretnutie – stretnutie ľudí, ktorým nie je ľahostajné bytie a žitie na slovenskom vidieku.

Pozoruhodné bolo, že ďalšia aktivita na danej parkete, ktorá mohla priniesť iné **informácie o možnostiach žitia** – o cestovnom ruchu na Horehroní sa pre nedostatočný záujem v danom čase nekonala.

Nasledujúcej aktivita o mikropôžičkách, na ktorej som sa napriek opakovanému ohlasovaniu a lepeniu letákov organizátorov, zúčastnila ako hosť – sama, bola veľmi podnetná. Pozoruhodné. O to viac som obdivovala **informovanosť a ochotu podeliť sa** – pani Katarína Ľauková.

Potom to nabralo rýchly spád – entuziazmus, trochu štúdia, trochu informácií z okolia, tvorba projektu a... prezentovanie. Prečo práve táto forma?

Veď som uviedla – **hobby, záujem, ochota, informovanosť, hľadanie východisk, konzultovanie – to všetko pre jeden projekt, pre jeden subjekt,... že sú k tomu pridané ekonomické parametre**, to je samozrejmosť. Nepreváži to však ľudskú stránku, ľudí z VOKA a z VIPA, ktorých som mala možnosť spoznať.

Ďakujem.

Ing. Jana Križová

Ako sa čo najefektívnejšie dostať k cieľom malackí poslanci o strategickom plánovaní

Zásluhou umiestnenia na 2. mieste v súťaži O ľuďoch s ľuďmi – Cena za podporu miestnej demokracie, absolvovali poslanci Mestského zastupiteľstva v Malackách dvojdnový pobyt v Hoteli Lomnistá v Jasení. Cieľom ich záujmu a predmetom školenia v podaní lektorky Michaely Heretovej bolo 15. – 16. marca strategické plánovanie.

Členovia poslaneckého zboru, zvyknutí pracovať vo vysokom tempe a vyjadrovať sa ZA alebo PROTI materiálom pripraveným pracovníkmi Mestského úradu, boli odrazu v novej pozícii. Na stredné Slovensko sa prišli učiť. Nová úloha vyvolala na začiatku rozpačité reakcie, predovšetkým pri pokusoch o zapojenie do tvorivých hier. Po vyjasnení cieľa školenia a jeho skĺbení s očakávaniami skupiny z Malaciek nabralo stretnutie tempo a v jeho závere formulovali účastníci prekvapujúce závery. Zistili, že napriek tomu, že v zastupiteľstve sú dve tretiny služobne „starých“ poslancov, je celkom namieste pravidelne organizovať podobné tímové stretnutia. Efekt z nich má vysokú hodnotu – je výsledkom práce, na ktorej má podiel každý takmer rovnakým dielom. Aj na školení, ktoré organizovala VOKA, sa totiž ukázalo, že každý jeden názor je legitímny, vychádza zo skúsenosti a má svoje miesto pri spoločnom hľadaní východiska.

Stretnutie v netradičnom prostredí s miernou dávkou uvoľnenosti dalo príležitosť novozvolnému poslaneckému zboru pripraviť sa v praxi

na kolektívne plnenie úloh nadchádzajúceho volebného obdobia. Dokumenty, ktoré udávajú smer rozvoja mesta (Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja a Prioritné úlohy mesta na roky 2007 – 2010) už poslanci schválili na tohtoročných úvodných zasadnutiach. Sekundárny cieľom stretnutia v Jaseni bolo okrem školenia Vidieckej organizácie pre komunitné aktivity hľadať spoločne s primátorom Jozefom Ondrejkom a manažérmi Mestského úradu cestu **ako sa čo najefektívnejšie k týmto cieľom dostať.**

Formulovanie poslania a vízie, no predovšetkým analýza súčasného stavu prostredníctvom silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození ukázali, že cieľ poslancov i pracovníkov samosprávy je rovnaký. Je ním prosperita mesta. Rozdielny je však pohľad na naliehavosť riešenia konkrétnych problémov. Za najväčšie problémy samosprávy, ktoré je potrebné riešiť paralelne so strategickými cieľmi, účastníci stretnutia označili legislatívne medzery, chýbajúcu odbornosť pri posudzovaní materiálov predkladaných na zasadnutia MsZ (významnú úlohu tu podľa poslancov majú zohrať komisie ako poradný orgán zastupiteľstva) a apatiu občanov.

Ivana Potočnáková

FOTO: IVANA POTOČNÁKOVÁ

O krok bližšie ku klientovi

34

V prvom ročníku súťaže O ľudoch s ľuďmi – Cena za podporu miestnej demokracie získala 2. miesto samospráva mesta Malacky za projekt O krok bližšie ku klientovi – sprevádzkovanie klientskej kancelárie. Bližšie vám ho predstaví jej riaditeľka Ing. Ivana Potočnáková.

Malacky: 18 tisíc obyvateľov, Bratislavský kraj. Mesto leží v centre južnej časti Záhorskej nížiny, 35 km od Bratislavy smerom na Brno. Západne od mesta tečie rieka Morava, východne sa tiahnu Malé Karpaty. Prvá písomná zmienka o meste sa nachádza na darovacej listine uhorského kráľa Ondreja II. z roku 1206. www.malacky.sk

Projekt O krok bližšie ku klientovi

- Mesto Malacky získalo podporu na realizáciu projektu O krok bližšie ku klientovi – Európsky sociálny fond prispel sumou 1,62 mil. Sk (95 %)
- celkové náklady projektu 1,7 mil. Sk
- trvanie projektu: 1. 2. – 31. 12. 2005
- ciele projektu: získanie a zlepšenie interpersonálnych zručností zamestnancov MsÚ, ktorí majú vysokú frekvenciu styku s klientom
- komunikačné vyškolenie pracovníkov Klientskej kancelárie
- súčasť Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta
- prioritá samosprávy: zvýšiť kvalitu poskytovaných služieb občanom, ktorí v meste Malacky bývajú alebo prevádzkujú podnikateľskú činnosť

Základ projektu:

- identifikácia vzdelávacích potrieb u jednotlivých pracovníkov, ktorí majú vysokú frekvenciu styku s klientmi
- príprava vzdelávacieho programu a jednotlivých modulov (obsahová, časová a didaktická príprava) a realizácia modulov
- pilotné testovanie (vrátane monitorovania systému a vyhodnotenia; spätná väzba)

Špecifické ciele:

- aktivizovať v cieľových skupinách interpersonálne zručnosti
- oboznámiť širokú verejnosť s činnosťou Klientskej kancelárie (KK) Mestského úradu
- zapojiť verejnosť do formovania KK prostredníctvom prieskumov verejnej mienky
- sprevádzkovať KK

Výstupy z projektu:

- 43 vyškolených pracovníkov
- manuál – rukoväť na cvičenie komunikácie s občanmi
- etický kódexu zamestnancov MsÚ
- formulovanie štandardov poskytovania služieb v KK
- prieskum verejnej mienky v dvoch fázach
- otvorenie KK s Dňom otvorených dverí MsÚ
- zriadenie recepcie vo vestibule MsÚ s poslaním „front office“6.

Prieskumy verejnej mienky:

- prvý realizovaný v prostredí zamestnancov MsÚ, poslancov MsZ a riaditeľov príspevkových a rozpočtových organizácií
- druhý zameraný na získanie spätnej väzby od klientov Klientskej kancelárie

Závery prieskumov, ktoré ovplyvnili podobu KK:

- zrušenie tzv. stránkových dní a zavedenie klientských hodín

Európsky **sociálny** fond

Štruktúra KK na základe záverov prieskumov:

Recepcia

Matrika

Evidencia obyvateľstva

Podateľňa

Stavebný poriadok, doprava, podnikanie

Miestne dane a poplatky

Sociálne veci

Životné prostredie

Pokladňa

- program posilňovania komunikačných zručností pracovníkov KK
- procesný audit realizovaný v roku 2006

Klientská kancelária ako nástroj posilňovania lokálpatriotizmu

- dominantou KK je fotografia Pálffyovského kaštieľa
- elektronické hodiny na pravé poludnie hrajú znelku mesta
- predaj propagačných predmetov s logom mesta
- rovnosť pracovníkov vo farbách mesta
- organizovanie Dňa otvorených dverí samosprávy a náuky o spoločnosti pre žiakov základných škôl a gymnázií

„Bonus“ pre občanov zo strany samosprávy:

- detský kútik
- predaj propagačných predmetov
- automat na kávu

Ďalšie pripravované zlepšenia na základe výsledkov prieskumu verejnej mienky:

- zavedenie klientského dňa v sobotu
- LCD obrazovka s vysielaním videotextu mestskej televízie eM TV

Sprevádzkovaním Klientskej kancelárie Mestského úradu sa samospráva Malaciek zaradila do spoločnosti proklientsky orientovaných samospráv.

FOTO: ARCHÍV REDAKCIE

Ustanovujúca konferencia **Europea Slovakia**

Prvé stretnutie členov Združenia Vzdelávacích zariadení pre pôdohospodárstvo a rozvoj vidieka sa konalo v Nitre 22. – 23. marca 2007.

Zázemie pre dvojdnové pracovné rokovanie ustanovujúcej konferencie Združenia EUROPEA SLOVAKIA poskytol Agroinštitút Nitra. Chceme pripomenúť, že zlučujúca konferencia dvoch profesijných neziskových organizácií, ktoré obhajovali záujmy pôdohospodárskych stredných škôl na Slovensku sa uskutočnila v Nitre 10. júna 2005. Za uplynulé obdobie, do konaného Valného zhromaždenia Europea Slovakia, zastupoval členskú základňu prípravný výbor, vtedy konferenciou zvolený Koordinačný výbor.

Formálne rozbehnutie činnosti Združenia, realizovali jednotliví členovia Koordinačného výboru, bolo potrebné uskutočniť viacero administratívnych a procesných krokov. Boli vypracované Stanovy Združenia, bol realizovaný proces registrácie Združenia. Oficiálne zaregistrovanie Združenia na Ministerstve vnútra SR, sa datuje na deň 8. novembra 2006.

Podrobné údaje k Stanovám Združenia, k Zasadám činnosti Europea Slovakia, nájdete na internetovej stránke www.spostt.edu.sk – *Stredná poľnohospodárska škola Trnava, ul. Zavorská č.9, 917 28 Trnava, tel. +421 33 5504830, terajšie sídlo Združenia.*

Poslaním Združenia EUROPEA SLOVAKIA je obhajovať a chrániť záujmy pôdohospodárskeho odborného

vzdelávania v stredných školách na Slovensku.

Dôležitým záujmom Združenia je tiež podporovať integrovaný rozvoj vidieka a zachovanie trvalo udržateľného rozvoja regiónov Slovenska. Združenie má ambície stať sa hovorcom pri rozvoji pôdohospodárskych škôl nového typu. V oblasti stredného odborného vzdelávania pomáhať, pripraviť a ponúknuť nové vzdelávacie programy, ktoré zachytia aktuálne požiadavky hospodárskeho vývoja krajiny, „vidieckej krajiny“, umožnia žiakom ich efektívne uplatenie na trhu práce a zároveň vytvoria nové pracovné príležitosti pre absolventov škôl.

Združenie vyvíja činnosť na území Slovenskej republiky, v zahraničí spolupracuje s organizáciami podobného zamerania. Na národnej úrovni spolupracuje s ústrednými orgánmi štátnej správy, s orgánmi územnej samosprávy, s odbornými inštitúciami, profesijnými zväzmi, komorou, a zamestnávateľmi. Na základe uzatvorenia zmluvy spolupracuje s medzinárodnou organizáciou Europea International.

Europea International

Slovensko sa stalo asociovaným členom Europea International v roku 2000 na stretnutí v Portugalskom meste Serpa. Od roku 2004, od prijatia SR do Európskej únie je jej riadnym členom.

Europea International, je medzinárodné európske združenie pôdohospodárskych vzdelávacích inštitúcií. Vzniklo, podľa belgického práva. Z členstva v tomto medzinárodnom združení vyplývajú v zmysle stanov nielen práva, ale aj povinnosti. Každý z členských štátov má vlastného národného koordinátora, ktorý sa zúčastňuje na medzinárodných stretnutiach a valných zhromaždeniach. Na pracovných zhromaždeniach združenia sa prejednávajú

otázky týkajúce sa najmä činnosti a fungovania, Europea International. Okrem iného povinnosťou každého členského štátu je platenie členského príspevku vo výške 400 Eur ročne. Národným koordinátorom na medzinárodnej úrovni za Slovensko je Ing. Mária Múdra, riaditeľka Združenej strednej školy poľnohospodárskej v Rakoviciach.

Jedným z významných výstupov pôsobenia Europea International je projekt s uvádzanou skratkou FANCAM, podľa francúzskeho názvu Agricultural training and new competences for multi – functional agrikulture, čo v preklade znamená Praktické vyučovanie v pôdohospodárstve a nové možnosti pre multifunkčné pôdohospodárstvo. Projekt bol iniciovaný belgickou pracovnou skupinou, realizovaný je v rámci programu Leonardo da Vinci, cez koordinátora v Bruseli.

Cieľ projektu spočíva v identifikovaní nových povolaní, nadobudnutí nových kompetencií umožňujúcich rozvinúť požiadavky polyfunkčného pôdohospodárstva. Zámery projektu vyplývajú z reformy Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ. V rámci reformy budú vznikať nové povolania, čo sa prejaví následne v zmene obsahu odborného vzdelávania, v rozširovaní kvalifikácie, ale aj v priaznivejšom uplatnení absolventov na trhu práce v krajinách EÚ.

Priority, stanovené v projekte FANCAM, sú v súlade so vzdelávacou a agrárnou politikou Slovenskej republiky. Pozoruhodnou skutočnosťou je uznávanie dokladov „výstupov“ absolventov stredných odborných škôl pôdohospodárskeho zamerania. Čo umožní lepšie uplatnenie absolventov na trhu práce doma, aj v zahraničí, a nepochybne zatriaktivnenie významu pôdohospodárskeho odborného vzdelávania u nás.

Prvýkrát v histórii bola Slovenská skupina požiadaná o usporiadanie stretnutia partnerov projektu FANCAM, zúčastnených zástupcov 9 európskych krajín (Belgicko, Holandsko, Francúzsko, Španielsko, Taliansko, Maďarsko, Estónsko, Slovensko, Luxembursko). Stretnutie partnerov projektu FANCAM sa konalo 2. – 6. mája 2007 v Združenej strednej škole poľnohospodárskej v Rakoviciach.

Ciele:

- Zlepšenie poľnohospodárskych praktických zručností a kompetencií
- Propagácia študentských a učiteľských výmenných pobytov
- Rozvoj bežných výcvikových programov a odborných stáží
- Vytvorenie možností pre komunikáciu s inými poľnohospodárskymi vzdelávacími inštitúciami v EÚ

FOTO: ĽUDMILA KOVÁČIKOVÁ

- Navrhnutie modulových programov, ktoré sú podporené niekoľkými krajinami EÚ
- Vytvorenie európskych poľnohospodárskych sietí s príbuznými témami
- Zlepšenie znalostí cudzích jazykov u poľnohospodárskej populácie
- Rozvoj otvorených štúdií, možností pre poľnohospodársky sektor

História a pracovné metódy

EUROPEA – International bola založená v Štrasburgu v roku 1992. V roku 1993 bola oficiálne zaregistrovaná belgickými zákonmi. Jej predsedníctvo sa riadi striedaním predsedníctva EÚ. Preto sa každých 6 mesiacov mení vedenie. Zástupcovia predsedov sú rovnako cirkulovaní, ako nastupujúci prezident. Sekretár a pokladník sú volení na 2 roky.

Úlohy:

Maastrichtská dohoda deklaruje, že Európska únia je zodpovedná za uskutočnenie vzdelávacej politiky. Európsky sociálni partneri zodpovední za odborné vzdelávanie a prípravu (ministri 32 európskych krajín) a Európska komisia sa dohodli na upevnení svojej spolupráce. Z vyššie uvedeného pohľadu hlavným zámerom EUROPEA INTERNATIONAL je:

- Rozvíjať a zlepšovať poľnohospodárske odborné vzdelávanie
- Rozvíjať praktické zručnosti a odborné kompetencie
- Vzájomne spoznávať národné vzdelávacie kvalifikácie (absolvované skúšky)
- Stimulovať a napomáhať študentským a zamestnaneckým výmenám vytvárať príslušné odborné výcvikové posty
- Vytvárať štruktúry pre získanie bežných vzdelávacích programov
- Harmonizovať a zosúladiť výstupy školských systémov
- Stimulovať vzdelávanie o pôde/krajine a

ďalšom vidieckom priestore

- Zriaďovať vhodné kurzy pre študentov a zamestnancov
- Rozvíjať kontakty s krajinami, ktoré nie sú v EÚ
- Rozvíjať bežné vyučovacie metódy, moduly a programy
- Študovať a podporovať zmeny v poľnohospodárskom a vidieckom sektore v európskom kontexte

EUROPEA INTERNATIONAL, je medzinárodné Združenie pôdohospodárskych vzdelávacích zariadení v rámci EÚ. Webová stránka Europei (www.europea.org), poskytuje ďalšie dôležité údaje a informácie o vzdelávacích programoch vyšších stredných škôl, ich odborných zameraniach, o možnostiach umiestnenia sa absolventov na európskom trhu, o kontaktoch poľnohospodárskych vzdelávacích zariadení a inštitúcií v EÚ.

Ing. Ľudmila Kováčiková a Ing. Mária Múdra za Združenie Europea Slovakia

Leader+ na Korzike

Hory v mori. Tak volajú Francúzi Korziku. Odtiaľ pochádza Napóleon. Dodnes zostal tento ostrov trochu divoký. Vysoké nepriestupné hory sa dotýkajú modrého neba. To sa zrkadľovo odráža v tyrkysovom mori. Korzičania sú Korzičania. Nie sú ani Taliani ani Francúzi, hoci obidvoma jazykmi hovoria bez ťažkostí. Sú to ľudia hŕa a mora. Miesto pre život museli ukradnúť obidvom. A že tu život nie je ľahký, svedčí aj fakt, že Korzika patrila v minulom programovacom období pod Cieľ 1, teda územie nedosahuje ani 75 % priemernej miery HDP Európskej Únie. Ľudsky povedané, chudobná zem.

V posledný aprílový týždeň tohto roku sa severný cíp ostrova stal na 3 dni domovom pre takmer 300 účastníkov z 25 členských štátov EÚ. Prišli sa sem podeliť o svoje skúse-

nosti z realizácie programu Leader+. Najmä o tie, ktoré by sme si ako dedičstvo pre svoje územia mali priniesť do súčasného programovacieho obdobia. Aj preto sa seminár organizovaný Leader+ Observaty volal: The legacy of Leader+ at local level: Building the future of rural areas. A nebol by to program Leader+, keby sme neboli diskutovali najmä o tom, ako budovať a rozvíjať územie, ako tvoriť a viesť partnerstvo, ako sa sieťovať a spolupracovať. A nebola by to Korzika, keby nám miestni farmári neurobili malú neplánovanú, ale potleskom ocenenú vsuvku vo forme návštevy a vystúpenia o tom, čo ich trápi na záverečnom plenárnom zasadnutí.

A čo sme sa naučili?

- Leader vytvára miestne kapacity pracovať spolu na rovnakých cieľoch
- Kvalita plánovania a výslednej stratégie je kľúčová najmä teraz, keď sa Leader zmenil na metódu, ktorou je možné praco-

vať vo všetkých 4 osiach Plánu Rozvoja Vidieka

- Miestna stratégia musí zahŕňať miestnych ľudí v procese tvorby a odrážať ich potreby
- Čo je viac dôležité – výsledná stratégia alebo proces jej tvorby? Obidvoje.
- Dobrá miestna stratégia musí byť miesto stretu miestnych potrieb a zhora plánovaným úsilím
- Dobrá stratégia musí byť napísaná dostatočne flexibilne, aby vytvorila priestor aj pre prekvapenia
- Konkurencieschopná stratégia ukazuje, v čom je územie iné a ako môže byť iné
- Ak chce byť územie konkurencieschopné, musí byť viditeľné a odlišiteľné na základe miestnej identity
- Konkurencieschopnosť územia je určená jeho schopnosťou využiť silné stránky a zdroje
- Územie, ktoré nie je inovatívne, je ako firma, ktorá neinvestuje do budúcnosti, aj keď to so sebou nesie risk
- Kľúčový nástroj dobrej stratégie je jej hodnotenie na základe ľahko merateľných miestne vhodných kritérií
- Projekty musia byť vybrané rýchlo a na základe jasných a transparentných kritérií
- Leader projekty sa musia dopĺňať s ostatnými projektami v území
- Územie musí byť dostatočne malé, aby ľudia k nemu mali pocit vlastníctva, ale dostatočne veľké, aby v ňom bola kapacita pre rozvoj
- Pre malé, okrajové, znevýhodnené územia môže byť riešením sietovať sa
- Nikdy nezabudnime, že miestna akčná skupina nie je len pre administrovanie programu, ale aj pre animáciu, povzbudenie územia
- MAS musí byť viac zásobárňou mozgov a myšlienok, než peňazí
- Kľúčovou úlohou MAS je udržiavať živú

diskusiu medzi rôznymi skupinami, sieťovať expertov, komunikovať s potenciálnymi prijímateľmi pomoci

- MAS je povinná pomôcť miestnym ľuďom získať zručnosti a sebadoveru vo vlastné schopnosti a možnosti
- Prvoradé je posilňovať miestne zručnosti, lebo zručnosti prinášajú peniaze, ale peniaze nie vždy prinášajú zručnosti
- Ľudské zdroje sú najlepším a najdôležitejším zdrojom, aké územie má
- Úspech Leader prístupu závisí od schopností vytvárať synergiu s inými programami
- Učme sa každý od každého, spájajme sa do skupín, vytvoríme si mechanizmy, ako si môžeme vymieňať informácie
- Jedinou našou chybou bude, ak sa nepoučíme z chýb, vlastných či cudzích

Všetky prezentované prednášky, prípadové štúdie a zhrňujúce správy v angličtine môžete nájsť na web stránke Leader+ Contact Point http://ec.europa.eu/agriculture/rur/leaderplus/events/24042007_en.htm

Na záver sa s vami rozlučím citátom Stanislava Brzozovského, ktorý nám všetkým ešte dlho rezonoval v duši a dúfam, že bude aj vám: *Nemôžeme predpovedať budúcnosť, ale môžeme ju tvoriť.*

Mgr. Michaela Galvánková

Leader+ Contact Point

81 rue du Marteau
B-1000 Bruxelles
tel.: +32 2 235 20 20
direct line: +32 2 235 20 26
fax: +32 2 280 04 38
e-mail: m.galvankova@leaderplus.org

Medio Guadalquivir – vidiek okolo Cordoby

(Príklad Miestnej akčnej skupiny z Andalúzie osobne navštívila a získané materiály spracovala Jela Tvrdoňová)

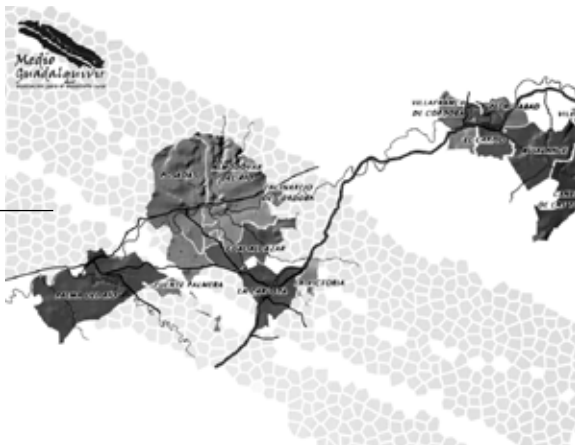
Historicky známa a povestná rieka na juhu Španielska pretínajúca zelené polia a olivové háje bájenej Andalúzie sa stala v súčasnosti pojivom vidieckych aktivistov okolo jej oboch brehov, zároveň sa stala aj mostom pre dve vidiecke územia rozdelené jedným z najznámejších historických miest maurského dedičstva v Európe a hlavného sídla jeho povestnej ríše – Cordoby.

Miestna akčná skupina vznikla na brehoch Guadalquiviru v roku 1995 v čase, keď Európska Únia uvádzala do života druhú etapu Iniciatívy Spoločenstva – Leader. Miestni lídri hneď pochopili, že dostali príležitosť podporiť snahu rozvinúť vidiek v okolí Cordoby, ktoré sa pokúšili jednotlivito uvádzať do života už počas niekoľkých rokov. Miestna identita a spoločný faktor rieky bol významným prvkom rozhodovania o hraniciach územia Miestnej akčnej skupiny, ktoré je v súčasnosti tvorené 14 obcami: Almodovar del Rio, Bujalance, La Carlota, El Carpio, Canette de las Torres, Encinarejo, Fuente Palmera, Guadalcazar, Palma del Rio, Pedro Abad, Posadas, La Victoria, Vila del Rio, Villa Franca.

MAPA MAS MEDIO GUADALQUIVIR, UPROSTED NEOZNAČENÁ CORDOVA, KONTINUITU ZABEZPEČUJE RIEKA

Iniciatíva Leader II bola veľmi dobrou školou pre Miestnu akčnú skupinu (MAS) a pripravila ju na program Leader Plus, EQUAL a PRODER (španielsky Leader podporený z dvoch fondov – EÚ – Európskeho fondu regionálneho rozvoja a Európskeho poľnohospodárskeho záručného a usmerňovacieho fondu prostredníctvom mechanizmov Podporného rámca Komunity – CSF) a na čerpanie verejných zdrojov z oboch zdrojov, pre ktoré si MAS pripravila jednu integrovanú stratégiu. Ciele stratégie sú zamerané na podporu participatívneho modelu rozvoja vidieka, vrátane zaisťovania participácie všetkých sociálnych skupín,

TYPICKÁ KRAJINA ANDALÚZIE
FOTO: JELA TVRDOŇOVÁ

budovanie kapacity MAS, rozvoj miestnej ekonomiky a zamestnanosti, ochranu a rozvoj prírodného a historického dedičstva, vzdelávanie a rozvoj kultúry a využitie udržateľných zdrojov energie.

Priority rozvojovej stratégie sú nasledovné:

- Implementácia vitálnych sociálno-ekonomických systémov
- Modernizácia a diverzifikácia ekonomických aktivít.
- Rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva
- Propagácia územia
- Infraštruktúra a zariadenia.
- Vzdelávania a zamestnosť.

Celkový rozpočet stratégie v rokoch 2000 – 2006 založenej na financovaní z troch vyššie uvedených programov bol 21 mil EUR, z tohto 6,2 mil EUR predstavovala dotácia z EÚ. Najväčší objem finančných prostriedkov stratégie bol využitý v projektoch rozvoja turizmu – až 6 mil EUR, nasledovalo malé a stredné podnikanie a rozvoj služieb – v oboch sektoroch po 5 mil EUR. Poľnohospodárstvo bolo popodorené 3,2 mil EUR. Spoločnou črtou projektov bol ich inovatívny charakter pre svoje územie.

Miestna akčná skupina má nasledovnú kompozíciu:

- 66 členné valné zhromaždenie MAS
- 16 členné prezídium MAS, ktoré sa skladá – 6 členov za municipality, 2 členovia za farmárov, 2 za malé a stredné podnikanie, 2 za odbery, 1 zástupca školstva, 1 zástupca mládeže, 1 zástupca za vidiecku turistiku a 1 za živnostnícky stav
- Manažment, v ktorom pracuje 8 ľudí: hlavný manažer, ktorý ma na starosti celú komunikáciu s užívateľmi, jeden agronóm komunikuje s farmármi, jeden pracovník má na starosti databázy a pracuje s GIS, jeden má na starosti analýzy, jeden je eko-

nómom MAS, jedna pracovníčka má na starosti ženy a mládež a dvaja pracovníci pracujú so žiadosťami, lebo MAS sama prideluje peniaze a teda plní funkcie Platobnej agentúry (príjima žiadosti, vyhodnocuje ich, kontraktuje užívateľov, vykonáva platby aj všetky kontroly)

Aj keď sú úlohy v manažmente rozdelené a každý má náplň práce, vedia sa navzájom zastúpiť takmer vo všetkých činnostiach.

MAS získava na začiatku programového obdobia globálny grant z troch zdrojov – z Leader, PRODER a EQUAL a sama rozhoduje o priodeľovaní dotácie na projekty. Je iba jedna výzva pre celú stratégiu na začiatku programového obdobia, ktorá sa potom esšte viackrát pripomína prostredníctvom informačných seminárov organizovaných v každej obci. Všetky dokumenty sú uverejnené na Internetovej stránke MAS – manuál pre žiadateľov, príhláška (2 strany) a jednoduchý podnikateľský plán, ako aj zoznam príloh.

Žiadosti sa prijímajú priebežne a vyhodnocujú sa do 2 týždňov. Prakticky do 6 týždňov je užívateľ nakontraktovaný a začína realizovať projekt. Pre neho ako aj pre iných užívateľov je samozrejme vykonávať všetky kontroly na mieste, finančné kontroly a kontoly účtovníctva. Keďže sú však zabezpečované na úrovni MAS všetko ide rýchlejšie a v prospech konečného užívateľa.

Transparentnosť je zabezpečená kultúrou správania sa obyvateľov ale aj systémami, ktoré eliminujú prípadný konflikt záujmov

Mikroregión **Požitavie – Širočina**

Príprava Mikroregiónu „Požitavie – Širočina“ na možnosť uchádzať sa o finančné prostriedky z fondov EÚ

Príprava územia mikroregiónu na programovacie obdobie 2007 – 2013 prioritne prebieha formou spracovania rozvojových dokumentov. V marci 2007 bol vypracovaný program hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR) mikroregiónu a v súčasnosti sú v štádiu rozpracovania PHSR jednotlivých členských obcí. Obdržaním tohto strategického dokumentu sa umožní mikroregiónu, ako aj obciam samostatne, uchádzať sa o prostriedky z EÚ.

Nezanedbateľnou aktivitou smerujúcou ku rozvoju vidieka je prístup Leader, do ktorého sme sa zapojili v druhej polovici roku 2006. Formou vytvorenia miestneho partnerstva a uplatnenia základného princípu zdola nahor tvoríme stratégiu územia, ktorá obsahuje aj jednu z hlavných požiadaviek obyvateľov: potrebu riešenia rastu zamestnanosti (formou diverzifikácie smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam, rozvojom vidieckeho cestovného ruchu a obnovou a rozvojom obcí).

*Viera Ďurčeková,
predsedníčka mikroregiónu*

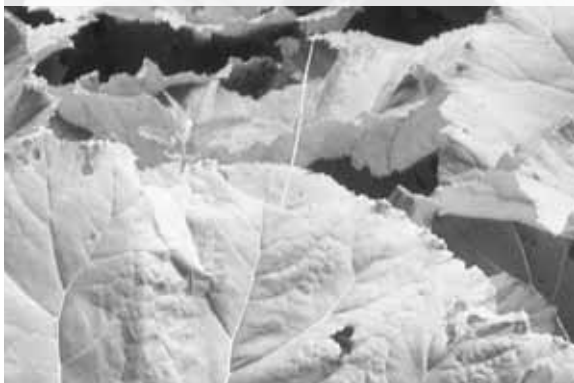
VÝZVA REDAKCIE

VÁŽENÍ ČITATELIA,

OZNÁMTE NÁM, PROSÍM, VŽDY, KEĎ SA ZMENÍ VAŠA ADRESA. PO ROZPOSLANÍ KAŽDÉHO ČÍSLA SA NÁM ICH NIEKOĽKO VRACIA A VYSA TAK NEDOČKÁTE NÁŠHO VIDIEKA. VY PRÍDETE O ČASOPIS, MY O PENIAZE, KTORÉ ZBYTOČNE VYNALOŽÍMA NA POŠTOVNÉ. ZMENY MÔŽETE OZNÁMIŤ KTOREJKOL'VEK ORGANIZÁCIÍ.

TÉMA NASLEDUJÚCEHO ČÍSLA: **OBČIANSKA PARTICIPÁCIA**. AKO SA OBČANIA VO VAŠOM OKOLÍ PODIEĽAJÚ NA ROZHODOVANÍ A SPRÁVE VECÍ VERJNÝCH? NAPÍŠTE NÁM!

ĎAKUJEME

BODKA ZA ČÍSLOM

CHRÁŇTE PRÍRODU! LEN
NECH VÁS, PREBOHA, NIKTO
NEPRISTIHNĚ...

Roháč, 1989

Kontakt:

Nám. Š. Mojzesa 4,
974 01 Banská Bystrica
tel.: 048/415 16 91
fax: 048/415 16 93
e-mail: voka@voka.sk

**VIDIECKY
PARLAMENT
NA
SLOVENSKU**

Kontakt:

Kapitulská 13,
974 01 Banská Bystrica
tel.: 048/415 20 22,
e-mail: vpa@vpa.sk

Vyhlasujeme 2. ročník súťaže **O ľudoch s ľudmi – Cena za podporu miestnej demokracie**

Pravidlá súťaže

- 1. Do súťaže sa môžu prihlásiť** obce, mestá, mestské časti, mikroregióny, krajské samosprávy a inštitúcie štátnej správy a samosprávy, ktoré zorganizovali účasť občanov v rozvoji obce alebo regiónu a prispeli tak k zvýšeniu ich podielu na rozhodovaní.
- 2. Do súťaže je možné prihlásiť sa odoslaním vyplnenej prihlášky,** ktorá je k dispozícii na web stránkach VOKA a partnerov súťaže, alebo v tlačenej forme v kancelárii VOKA. Prihlásený subjekt sa stáva účastníkom súťaže a bez výhrad súhlasí s uvedenými pravidlami súťaže.
- 3. Do súťaže môže prihlásiť účastníka podľa bodu 1 aj mimovládna nezisková organizácia alebo fyzická osoba.** Prípadná **výhra však prináleží účastníkoví súťaže.**
- 4. Do súťaže môžu byť prihlásené aj projekty, ktoré sa už súťaže zúčastnili, ale neboli ocenené vecnou cenou alebo čestným uznaním.**
- 5. Prihlásený môže byť len ukončený projekt, alebo uzatvorená etapa projektu.** Do súťaže môže účastník prihlásiť aj viac projektov.
- 6. Uzávierka súťaže je 19. októbra 2007.** Rozhoduje dátum podania zásielky alebo potvrdenie o prijatí e-mailu.
- 7. O víťazoch súťaže rozhoduje odborná porota.** Proti rozhodnutiu poroty sa nedá odvolať. Výhry v súťaži nie sú vymáhateľné.

VIDIECKA ORGANIZÁCIA
PRE KOMUNITNÉ AKTIVITY

CENA ZA PODPORU MIESTNEJ DEMOKRACIE

